

Η ΦΩΝΗ ζου Μεγάλου Χωριού

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΕΤΟΣ 43ο • ΑΡ. ΦΥΛ. 171-172
Γ' και Δ' Τρίμηνο 2013

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ
«Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1870

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

* Πολιτισμός * Ιστορία * Παράδοση * Κοινωνικός προβληματισμός * Ενημέρωση

■ Περίοδος Β', Έτος 43ο, Αρ. Φυλ. 171-172
Γ/Δ Τρίμηνο 2013 • Αρ. ISBN 1106 - 420X

■ **ΓΡΑΦΕΙΑ:** Μαιροκορδάτου 6 (5ος όροφος)
106 78 Αθήνα
Τηλ. 210-3837057 - www.smap.gr

■ **ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:**
Σύνταξη: Μαίρη Καλλιάνη
Θ. Καΐρη 3, N. Σμύρνη, Τηλ.: 210 9333789
Κιν.: 6948 295141

■ **ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:**
Γιώργος Σταυράκης,
Σούλα Ζαχαροπούλου,
Γιώργος Δάλκος

■ **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:**
Πρόεδρος: Καλλιάνη Μαίρη
Αντιπρόεδρος: Σταυράκης Γιώργος
Γραμματέας: Πριτσιόλας Ευάγγελος του Γ.
Ταμίας: Πλαϊδας Ανδρέας
Βοηθός Ταμία: Πρωτονοτάριος Ιωάννης
Μέλος: Μπούρα Ευαγγελία
Μέλος: Στασινοπούλου Ντίνα

■ **ΕΓΓΡΑΦΗ - ΣΥΝΔΡΟΜΗ**
Εγγραφή νέου μέλους: 5 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή: 15 ευρώ
Συνδρομή εξωτερικού: 30 ευρώ

■ **ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ**
Συνεργασίες δημοσιευμένες ή όχι, δεν
επιστρέφονται. Τα ενυπόγραφα κείμενα
εκφράζουν τις απόψεις του υπογράφοντος
και όχι κατ' ανάγκην της Διεύθυνσης
του περιοδικού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Με λίγα λόγια (Δ.Σ.)	1
27η Πολιτιστική Εβδομάδα	2-3
Το Μεγάλο Χωριό τότε και σήμερα (Γ. Σταυράκης)	4-12
Νέα από το Λαογραφικό Μουσείο	13
Η αρματωσιά του Έλληνα αγωνιστή (Δ. Μινώτος)	14-15
Σελίδες από την Ελληνική Ιστορία (Γ. Δάλκος)	16-17
Διοικητική Αυτοδιοίκηση (Κ. Καραμέτας)	18-19
Κοινωνικός προβληματισμός (Γ. Σταυράκης)	20-22
Βανδαλισμοί στα νάματα θρησκείας-ιστορίας (Κ. Σηφάκης)	23
Μεγαλοχωρίτικα	24-27
Ευρυτανικά	28-29
Σοφά λόγια	30
Περιβαλλοντικές σελίδες (Μ. Καλλιάνη)	31-32
Ιατρικά (Μ. Καλλιάνη)	33
Προσφορές	34-35
Μεγαλοχωρίτικα πένθη	36-39

Με λίγα λόγια

Αυτό το τεύχος του περιοδικού το αφιερώνουμε στα νέα παιδιά του χωριού μας και τους φίλους τους, είτε γεννήθηκαν και κατοικούν στο Μεγάλο Χωριό, είτε ζούν, οπουδάξουν ή εργάζονται στις μεγάλες πόλεις, όπως είναι η Αθήνα. Σε όλους εσάς παιδιά που είστε οι συνεχιστές της ιστορίας του Συνδέσμου και μπορείτε, κάτω από την εποπτεία του εκλεγμένου Διοικητικού Συμβουλίου, να δημιουργήσετε με το ζήλο, τη φαντασία και το ταλέντο που σας δίνουν τα νιάτα. Τα νιάτα των απανταχού Μεγαλοχωριτών. Να ζήσετε ειρηνικά, να προοδεύετε και να συμβάλλετε στην παραπέρα προβολή της ιστορικής παρακαταθήκης που βρίσκεται τόσο στο όμορφο χωριό μας, όσο και στην Αθήνα, όπου μένουμε οι περισσότεροι.

Όπως είναι γνωστό, την άνοιξη του 2014 λίγει η θητεία του σημερινού Διοικητικού Συμβουλίου. Σύμφωνα με το καταστατικό του Συνδέσμου θα προκηρυχθούν εκλογές τον Μάρτιο ή Απρίλιο 2014. Όποιοι έχουν κάποιες διοικητικές γνώσεις, ζήλο και αγάπη για το χωριό και το Σύνδεσμο φυσικά, και μπορούν να διαθέτουν λίγο από το χρόνο τους, ας δείξουν ενδιαφέρον, δηλώνοντας υποψηφιότητα για το Διοικητικό Συμβούλιο της τριετίας 2014-2017.

Οι λεπτομέρειες για το χρόνο διεξαγωγής των εκλογών θα γίνουν γνωστές με σχετική επιστολή που θα σταλεί από τη γραμματεία του Συνδέσμου.

Το Δ.Σ. απευθύνει τις καλύτερες ευχές σε όλους τους χωριανούς και φίλους για υγεία, χαρά και ευτυχία για το νέο έτος 2014.

Το Δ.Σ.

Ζο Δ.Σ. εύχεσαι σα μέρη
και σους φίλους σου
Καλές Νιορτές
και Ευτυχισμένο το 2014

27η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η αυλαία έπεσε, τα φώτα έσβησαν αλλά η επιτυχία της 27ης Πολιτιστικής Εβδομάδας ξε- πέρασε κάθε προηγούμενο.

Το πλούσιο πρόγραμμά μας περιλάμβανε:

- **ΗΜΕΡΙΔΑ** που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα της Πνευματικής Στέγης με ομιλητές τους κ.κ. Γιώργο Σταυράκη με θέμα "Μεγάλο Χωριό τότε και σήμερα" και Δημήτρη Φαλλή με θέμα "Η Ιστορία της Ποταμιάς Καρπενησίου από αρχαιοτάτους χρόνους έως και Βυζαντινούς".

Οι ομιλητές ικανοποίησαν το ακροατήριο και αυτό φάνηκε από την ενδιαφέρουσα συζήτηση που ακολούθησε.

Η ομάδα Μπάσκετ του Μεγάλου Χωριού

μαθήτριες για άλλη μια φορά ήρθαν από πολλά χωριά της Ευρυτανίας και, πίνοντας τον καφέ μας και τρώγοντας το γλυκό μας, συζητήσαμε και θυμηθήκαμε πάλι τα χρόνια που θήτευσαν στη Σχολή. Συγκινητική η προσφορά της κ. Φωτεινή Μπακατσιά-Παπαγιάννη που προσέφερε στο Μουσείο κάποια κομμάτια από τα έργα της.

- **ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ:** έλαβαν μέρος 78 παιδιά, δημιουργώντας μια πρωτόγνωρη εικόνα με τον ενθουσιασμό και το κέφι τους.

- **ΒΡΑΔΙΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ:** προσφορά του Δήμου Καρπενησίου, την οποία απόλαυσαν και χάρηκαν οι νεολαίοι στον κήπο του Μουσείου.

- **ΒΡΑΔΙΑ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ:** με τη βραδιά Τσίπουρου έκλεισε η Πολιτιστική εβδομάδα. Το αδιαχώρητο από Μεγαλοχωρίτες, φίλους και επισκέπτες, οι μεζέδες πλούσιοι, το τσίπουρο άφθονο στα ωραία μπουκαλάκια που φιλοτεχνήσε όπως κάθε χρόνο η Ιωάννα Ζηγιάρη, την ο-

- ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΑΒΑΙ ΚΑΙ ΔΗΛΩΤΗΣ:

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΑΒΑΙ: διεξήχθησαν με επιτυχία όπως κάθε χρόνο και οι διαγωνιζόμενοι έδωσαν τον καλύτερό τους εαυτό.

- **ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΜΠΑΣΚΕΤ:** με επιτυχία διεξήχθη το τουρνουά μέσα σε αθλητικά πλαίσια και ολοκληρώθηκε χάρις στην καλή διαιτησία. Πήραν μέρος 8 ομάδες.

- 2η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ:

ΤΗΣ ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ: μετά από τρία χρόνια το ραντεβού πραγματοποιήθηκε όπως είχαμε υποσχεθεί. Οι

Τουρνουά Ταβλιού

ποία και ευχαριστούμε, οι πίτες που προσέφεραν οι κυρίες Μαρία Γιαννακοπούλου, Ρήνα Γαβρίλη, Χρυσούλα Σιταρά, Ελένη Χάσκου και Λίτσα Μπούρα εξαιρετικές, τις ευχαριστούμε!!!

Το Δ.Σ. του Συνδέομου ευχαριστεί όσους πήραν μέρος στις εκδηλώσεις μας, και ιδιαιτέρα όσους βοήθησαν για να πραγματοποιηθούν αυτές όπως τους: Δημήτρη Αναγνωστόπουλο και Παναγιώτη Καλοζούμη στον Κρυμμένο Θησαυρό, Γιάννη Δάλκο, Μαρία Κουγιουμτζόγλου, Κώστα Μαντζιούτα και

Θανάση Χουσιάδα στο μπάσκετ, Κώστα Μανθόπουλο, Μαρία Α. Στασινοπούλου και Ντίνα Κ. Μαντζιούτα στο Τσίπουρο, τον Δήμαρχο κ. Κώστα Μπακογιάννη και το Δημ. Συμβούλιο για τη βραδιά νεολαίας, τον Πρόεδρο Τοπικού κ. Τάκη Βονόρτα και Νίκο Λιάπη για την επίβλεψη της καθαριότητας των χώρων των εκδηλώσεων.

Βραδιά Νεολαίας

ΝΙΚΗΤΕΣ

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΑΒΛΙ: Λευτέρης Γεωργουλέτης
 ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΔΗΛΩΤΗΣ: Θεόδωρος Αλεξόπουλος
 ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΜΠΑΣΚΕΤ: Ομάδα Καρπενησίου
 ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ: Μαρία Γυφτομήτρου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΣΑΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΟΤΙ Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ" ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΑΠΟ ΦΕΤΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.

**Η ειλικρίνεια και ο σεβασμός είναι ακριβά δώρα,
 μην τα περιμένεις από φθηνούς!!!**

ΑΛΛΑΓΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Τα μέλη και οι φίλοι του Συνδέομου των Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή" μπορούν πλέον να καταβάλλουν συνδρομές ή δωρεές στον υπ' αριθμόν 415002101070361 καταθετικό λογαριασμό της ALPHA BANK.

Το Μεγάλο Χωριό. Τότε και σήμερα. Σύντομη ιστορική αναδρομή.

Ομιλία Γιώργου Σταυράκη

[26η Πολιτιστική Εβδομάδα - Αύγουστος 2013]

Τρανό Χωριό - Μέγα Χωρίον ή Μεγάλο Χωριό; Ιδού το ερώτημα... Από πού κρατούν οι ρίζες του; Πότε χτίστηκε το πρώτο σπίτι; Ποιοι ήταν οι πρώτοι κάτοικοι; Ουσιαστική έρευνα δεν έχουμε.

Η παράδοση από στόμα σε στόμα μας λέει πως το Μεγάλο Χωριό ήταν χτισμένο στο λόφο Θεοτόκου βορειοδυτικά του σημερινού χωριού. Ο λαϊκός θρύλος αυτό μας λέει, αφού μέχρι στιγμής δεν υπάρχει αξιόπιστη έρευνα. Στα πρώτα χρόνια της τουρκοκρατίας, έγινε καταστρεπτικός σεισμός και χάθηκε το πόσιμο νερό. Οι λιγόστοι κάτοικοι μετέφεραν το χωριό στη σημερινή του θέση, όπου υπήρχαν άφθονα πηγαία νερά. Πριν και μετά το 1821 έως και το 1920, η μετανάστευση των κατοίκων

ήταν αδήρτη ανάγκη και τρόπος ζωής. Ολόκληρο το 18ο αιώνα και μέχρι το 1920, οι μέντοι στους τρεις άντρες από νεαρή

ηλικία, (12-14 χρόνων) μετανάστευαν στην Κωνσταντινούπολη, αφήνοντας πίσω γονείς, γυναίκα και μικρά παιδιά. Ο ξενιτεμός, και μέχρι σήμερα, για τους κατοίκους του Μεγάλου Χωριού και της ευρύτερης περιοχής παραμένει κοινωνικό καθεστώς. Μέχρι το 1890 το ταξίδι για την Κωνσταντινούπολη γινόταν οδικός με καραβάνια που οργάνωναν επαγγελματίες, συνήθως τους ανοιξιάτικους και καλοκαιρινούς μήνες, που η μέρα ήταν μεγάλη. Αυτή η ταξιδιωτική οδύσσεια κρατούσε κοντά στις 40-45 μέρες με όλους τους κινδύνους στο δρόμο. Συμμορίες ληστών, όχι μόνον Τούρκων, αλλά και ομοεθνών μας Ελλήνων, δχι σπάνια, τους σταμάταγαν και τους λήστευαν από ό,τι πολύτιμο είχαν στις αποσκευές τους. Η παραμικρή αντίσταση σε αυτούς σήμαινε θάνατο. Λίγα χρόνια πριν την επανάσταση, ένα τέ-

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

Γεώργιος Ν. Μεσσίρης
Κων/νος Ν. Αραπογιάννης
Ουρανία Κ. Μπουρνάζου
Αριστείδης Δ. Κοντομέρκος
Ανδρέας Ι. Πουρνάρας
Αντιγόνη Κ. Λιάπη
Εθελ. - Φαίδων Κυδωνιάτης

Αριστείδης Δ. Κοντομέρκος

Αντιγόνη Κ. Λιάπη

Ουρανία Κ. Μπουρνάζου

Ανδρέας Ι. Πουρνάρας

Μεγάλοι Ευεργέτες
Γεώργιος Ν. Μεσσίρης, Κων/νος Ν. Αραπογιάννης, Ουρανία Κ. Μπουρνάζου,
Αριστείδης Δ. Κοντομέρκος, Ανδρέας Ι. Πουρνάρας, Αντιγόνη Κ. Λιάπη, Εθελ. -
Φαίδων Κυδωνιάτης

Ιδρυτικά μέλη του Συνδέσμου στην Κωνσταντινούπολη, την Αθήνα και τον Πειραιά.

τοιο καραβάνι στο οποίο ταξίδευαν και Μεγαλοχωρίτες, ο θρύλος λέει πως έπεσε σε ενέδρα Τούρκων ατάκτων κοντά στη Λάρισα. Τους υποψιάστηκαν ότι συμμετείχαν στην προετοιμασία της επανάστασης, δήθεν τους ανέκριναν, και στη συνέχεια τρεις Μεγαλοχωρίτες θανατώθηκαν δι' απαγχονισμού.

Εκκλησίες/εξωκλήσια: Στην προεπαναστατική περίοδο (1770-1820) τρεις Μεγαλοχωρίτες μεταξύ των οποίων και ένας πανέξυπνος ιερέας, πήγαν στα Γιάννενα να ζητήσουν άδεια από τον Αλή Πασά για να χτίσουν μια εκκλησία. Ο Αλής πονηρός, λύκος χωρίς δόντια καθώς ήταν, αρχικά έδειχνε σκληρός. Τι ζητούν οι γκιασούρηδες εκεί κάτω στα βουνά, σκέφτηκε. Ο τρανοχωρίτης παπάς με κολακευτικά λόγια τον μαλάκωσε και τον έκανε αρνάκι, μια και ο Αλής έπαιζε διπλό παιχνίδι με το Σουλτάνο. Άκου πολυχρονεμένε μου να ιδείς, η εκκλησία που θέλουμε να χτίσουμε θα μοιάζει με μαντρί. Είναι και σένα καλό... Θα έρχονται οι χριστιανοί και εκεί μέσα θα τους βρίσκεις μαζεμένους όταν τους χρειαστείς... Ακούστε εδώ τους είπε, σε δήθεν αυστηρό ύφος, την άδεια θα σας τη δώσω, αλλά η εκκλησία να μην πάρει ύψος και φαίνεται από μακριά, μη βρω και εγώ το μπελά μου. Έτσι οι τρεις γύρισαν στο χωριό και ξεκίνησε η οικοδόμηση της Αγίας Παρασκευής.

Από τη Γενική Συνέλευση των μελών του Συλλόγου (Παγκράτι 1960).

Σήμερα στη Μητρόπολη του χωριού μας ο ιερέας λέει υπέρ της κωμοπόλεως ταύτης... Η Αγ. Παρασκευή στην πορεία του χρόνου γνώρισε πολλές προσθήκες και επισκευές, μεταξύ των οποίων είναι και το ανεπανάληπτο ξυλόγυψιπτο τέμπλο από ξύλο καρυδιάς ίσως μοναδικής τέχνης.

Σήμερα στο Μεγάλο Χωριό έχουμε περί τις 12-13 εκκλησίες και εξωκλήσια. Ανάμεσά τους δεσποζει ο περικαλλής ναός του Αγίου Γερασίμου του Μεγαλοχωρίτη. Για περισσότερα από 200 χρόνια θήτευσαν και ιερουργούν μια σειρά από άξιους ιερείς. Όπως καταλαβαίνετε φίλοι μου, τα θέματα αυτά είναι πολύ μεγάλα και γι' αυτό γίνονται μόνο συνοπτικές αναφορές. Ζητώ συγνώμη γι' αυτό.

Κοινωνική συγκρότηση: Το Μεγάλο Χωριό, όντως κεφαλοχώρι στις δεκαετίες 1900-1940, έφτασε σε πληθυσμό περίπου τους χίλιους κατοίκους. Ολόκληρο το πρώτο μισό του περασμένου αιώνα είχε άξια και καλά οργανωμένη αυτοδιοίκηση. Στα κοινωνικά συμβούλια πέρασαν αξιόλογοι άνθρωποι με συνείδηση εντοπιότητας και ζήλο για πρόδοτο στο χωριό. Ανάμεσά τους γιατροί, εκπαιδευτικοί, δικηγόροι, έμποροι. Για την οικονομία του χρόνου και την πιθανότητα παραληφτης δεν θα αναφέρουμε ονόματα. Ήταν εκείνα τα χρόνια που οι παλαιότεροι είδαν να γίνονται έργα υποδομής και εξωραϊσμού.

Εμείς αναφέρουμε λίγα, τα κορυφαία. Έγιναν υδραγωγεία, γέφυρες, σχολεία, δρόμοι, δημόσια κτήματα, όπως το ξενοδοχείο, το παλιό ταχυδρομείο και ο λιθόκτιστος καλλιτεχνικός πύργος του ρολογιού στην πλατεία κ.ά.

Αυτή η περίοδος ήταν, για την εποχή της, πρωτοποριακή σε σχέση με άλλα χωριά στην Ευ-

ρυτανία. Τα περισσότερα από αυτά τα έργα έγιναν από μεγάλους δωρητές και ευεργέτες, με γενναίες χορηγίες Μεγαλοχωριτών της Κωνσταντινούπολης, και αργότερα των απόδημων της Αμερικής, οι οποίοι και αυτοί συνέχισαν την παράδοση της προσφοράς για τον τόπο μας. Στο σημείο αυτό δεν πρέπει να παραλείψουμε τη σημαντική συνεισφορά χωριανών από τον ελλαδικό χώρο, εμπόρων και επαγγελματιών, που διέθεσαν μεγάλα ποσά για τον ίδιο σκοπό. Σε όλους αυτούς τους πρωτοπόρους προγόνους μας στη μνήμη τους απευθύνουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ. Μεγάλο και σημαντικό ρόλο έπαιξε και εξακολούθει και σήμερα, ο Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών για τον οποίο θα μιλήσουμε στη συνέχεια.

Δημοτικό Σχολείο Μεγάλου Χωριού. Δεξιά ο ναϊσκος του Αγ. Δημητρίου.

Από τα εγκαίνια του Δημοτικού Σχολείου Γαύρου. Δεκαετία 1930.

σχολείο στη γραφική συνοικία του Γαύρου, στο οποίο πρώτος δάσκαλος ήταν ο εθνομάρτυρας ιεροδιδάσκαλος Δημ. Βαστάκης, πατέρας του σημερινού πρωτοπρεσβύτερου Κων/νου Βαστάκη.

Προσφορά στους εθνικούς αγώνες: Το Μεγάλο Χωριό έδωσε μεγάλο μερίδιο σε αίμα ολόκληρο τον περασμένο αιώνα, ειδικότερα στο βαλκανικό και τον ελληνο-ιταλικό πόλεμο. Στα πεδία των μαχών στην Αλβανία έπεσαν 6 ή 7 χωριανοί μας, τα ονόματα των οποίων θα τα βρείτε στη ΦΩΝΗ του Μεγάλου Χωριού. Μετά την κατάρρευση του μετώπου το χωριό μας πλήρωσε ακριβά με νέο αίμα, με τις εκτελέσεις εννιά Μεγαλοχωριτών και δύο Μικροχωριτών. Οι άνθρωποι αυτοί έπεσαν νεκροί πάνω στα αγαπημένα τους χώματα, στη δική τους πατρί-

Παιδεία: Μέχρι το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου πολέμου, το χωριό είχε τριτάξιο δημοτικό σχολείο με τρεις ή τέσσερις δασκάλους - ηρωικές μορφές, με ζήλο και αγάπη για το λειτούργημά τους. Σε διαστήματα ακμής ο αριθμός των μαθητών έφτανε τους 145-150. Τη δεκαετία του 1930 ιδρύθηκε και δεύτερο

Αναμνηστική πλάκα πεσόντων Εμφυλίου πολέμου.

δα. Η ανθρωποθυσία αυτή, παραγόντων του χωριού μας, αποτέλεσε βαρύτατο πλήγμα για το Μεγάλο Χωριό με απροσμέτρητες συνέπειες που φτάνουν ως τις μέρες μας. Έκτοτε, μαζί με άλλα δραματικά γεγονότα, χάθηκε η ικανά για παραπέρα πρόσδοτο. Το Μεγάλο Χωριό άρχισε σταδιακά να φυλλορροεί, να χάνει τη συνοχή του. Ο εμφύλιος πόλεμος (1946-1949) συνέβαλε στην απώλεια κοινωνικής συνοχής.

Επαγγέλματα - οικιακή οικονομία: Μέχρι το Β' παγκόσμιο πόλεμο η επιβίωση των χωρικών βασιζόταν στη γεωργική και κτηνοτροφική αυτάρκεια. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού δεν την είχε ούτε αυτήν. Η μπομπότα, τα φασόλια, λίγο τυρί, λίγο λάδι, ένα αυγό, ήταν στο διατολόγιο της μέσης οικογένειας. Κάποιοι άλλοι λάμβαναν μικρά αλλά πολύτιμα εμβάσματα από τις ΗΠΑ και την Αυστραλία. Οι υπόλοιποι, που δεν ήταν λίγοι, έκρυβαν τη φτώχεια τους για να κρατήσουν την αξιοπρέπεια της οικογένειας. Οι άντρες λίγο-πολύ, έπρεπε να είναι πολυτεχνίτες. Σταθερά επαγγέλματα ήταν ο αγροφύλακας, ο νεροφόρος, ο φραγκοράφτης, ο τσαγκάρης, ο μπακάλης, ο δασοφύλακας, ο μυλωνάς. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν σημαντικό ρόλο να παίζουν για την καλή λειτουργία της μικρής χωρικής κοινωνίας. Δεν έλειπαν ωστόσο, διάφορα ευτράπελα με τη δίκαιη διανομή του νερού ή με ποιανού γίδες παραβίασαν ξένα κτήματα. Όχι σπάνια γίνονταν μηνύσεις για ψύλλου πήδημα, οι οποίες εκδικάζονταν τοπικά στο ειρηνοδικείο που περιόδευε στο Μεγάλο Χωριό. Μάρτυρας κατηγορίας, η συνείδηση του αγροφύλακα.

Η γέφυρα στο Γαύρο πριν το 1930 χωρίς κιγκλίδωμα.

Πολυτεχνίτες ήταν κάποιοι άλλοι που ήταν συγχρόνως τοσούντες, χειρωνακτικοί εργάτες, ξυλοκόποι, πεταλωτές, νεκροθάφτες, μπαρμπέρηδες, καταγκιζοπαίχτες, φωτογράφοι, οργανοπαίκτες κ.ά. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Αντ. Παπαντώνη με τη φωτογραφική μηχανή του, με το μαύρο πανί που ίσταζε τα κεφάλια για την καλή πόζα, και τους πελάτες να περιμένουν τη στιγμή που θα βγει το... "πουλάκι". Μικρά παιδιά και γέροι της εποχής πίστευαν αληθινά ότι από τη μηχανή του Παπαντώνη βγαίνει ένα πουλάκι...

Ένα από τα πλέον απαραίτητα και ανθρωποτικά "επαγγέλματα" ήταν η έμπειρη μαμή (μαία) που βοηθούσε τις γυναίκες στον τοκετό. Αυτό το λειτουργήμα το ασκούσαν αξιόλογες γυναίκες του χωριού, και μάλιστα χωρίς καμία πληρωμή. Εκείνα τα χρόνια οι γεννήσεις γίνονταν κατ' οίκον. Η αισιοδοξία της άγνοιας δεν έπαιρνε στα σοβαρά ότι ένας τοκετός μπορεί να αποδειχθεί πολύ επικίνδυνος για τη ζωή της μητέρας και του μωρού. Παρ' όλα αυτά οι έμπειρες μαίες πραγματικά έφερναν με επιτυχία νέ-

Η τοξωτή πέτρινη γέφυρα που συνδέει το Μεγάλο Χωριό με τη συνοικία Γαύρος χτισμένη στα χρόνια της Τουρκοκρατίας (προπολεμική φωτό).

Ο καλλιτεχνικός πέτρινος πύργος του ρολογιού στην πλατεία. Χτίστηκε γύρω στο 1920 με πρωτοβουλία και συνδρομές του Συνδέσμου και απάντων των Μεγαλοχωριτών.

εκδόσεις του Συνδέσμου και κάποιες άλλες με ιδιωτική πρωτοβουλία. Ανάμεσά τους πρώτος συγκαταλέγεται ο αγαπητός μας πρωτοπρεσβύτερος Κων/νος Βαστάκης με μια σειρά βιβλίων που ξεπερνούν τα δέκα. Παράλληλα ο πατέρας Κων/νος επί δεκαετίες γράφει στη ΦΩΝΗ του χωριού ύστερα από έρευνα για ιστορικά θέματα, μητρόα, νεκρολογίες κ.ά. Αναφέρουμε επίσης και τους Δημ. Γιαννάκο εκπαιδευτικό, τον Μιχάλη Λιάπη πολιτικό, τον Στέφανο Βασιλόπουλο εκδότη, και εντέλει ο ομιλών για τον απόδημο Ελληνισμό. Άλλος λίγο, άλλος περισσότερο έχουν συμβάλει στη διάσωση πολιτιστικών και ιστορικών γεγονότων. Από το έτος 1932 ο Σύνδεσμος σε τακτά διαστήματα εκδίδει τη ΦΩΝΗ του Μεγάλου Χωριού. Αρχικά εκδιδόταν σε σχήμα εφημερίδας και αργότερα σε καλαίσθητο περιοδικό. Μέσα από τις σελίδες της ΦΩΝΗΣ καταγράφονται πρόσωπα και γεγονότα τα τελευταία 80 χρόνια, τα οποία, χωρίς τη ΦΩΝΗ θα είχαν όλα περάσει στη λήθη, τη λησμονιά. Η Φ.Μ.Χ. διασώζει μέχρι σήμερα κομμάτια της λαογραφίας και των χριστιανικών παραδόσεων και η έκδοσή της με οποιαδήποτε θυσία πρέπει να συνεχίζεται ανελλιπώς.

Πολλές κρυφές "Φραγκογιαννούδες": Κοινωνικά κατάλοιπα συμπεριφοράς από την Τουρκοκρατία, η αθρόα μετανάστευση για τους άνδρες, απέκλειαν τις γυναίκες από την ισότιμη συμμετοχή τους στην όποια κοινωνική ζωή. Όχι σπάνια η σκληρότητα των ανδρών απέναντι στις γυναίκες ήταν περίπου αποδεκτό κοινωνικό καθεστώς.

Οι γυναίκες μόνες στο σπίτι και στο χωράφι, οι άνδρες στο καφενείο ή στην ξενιτιά, δεν

ες ζωές στον κόσμο. Ένα ακόμα, εντός εισαγωγικών "επάγγελμα", ήταν και εκείνο της προξενήτρας. Ήταν οι γυναίκες που έκαναν τα συνοικεία για να παντρέψουν τα νέα παιδιά του χωριού και όχι μόνο. Η αυτοκλητή αποστολή τους αυτή, παρ' ότι χρήσιμη για την εποχή της, δεν ήταν πάντα αμερόληπτη. Έκρυβαν σκοπιμότητες και συμφέροντα. Ήταν τα προικοσύμφωνα που γίνονταν, πολλές φορές, με συμβολαιογραφική πράξη. Μια ραπτομηχανή, ένας ασημένιος δίσκος, Κωνσταντινουπολίτικα μαχαιροπίρουνα, κεντήματα και κλινοσκεπάσματα, περιλαμβάνονταν στις καλές προίκες. Στα ζητήματα προικοδότησης υπήρχαν πολλές παρασπονδίες.

Αρχιτεκτονική - πέτρινα αρχοντικά: Το Μεγάλο Χωριό είχε την πρωτοπορία σε διώροφα και τριώροφα πέτρινα αρχοντικά, χτισμένα από πρωτομάστορες Ηπειρώτες με χρήματα που έφερναν οι μετανάστες από την Κωνσταντινούπολη. Σήμερα αυτά τα κτήρια στολίζουν το χωριό και θυμίζουν παλιές καλές εποχές. Γίνονται πόλος έλξης για τους τουρίστες, Έλληνες και ξένους, που εντυπωσιάζονται. Το Μεγάλο Χωριό είναι στο χάρτη ως τουριστικός προορισμός και με τη συμβολή του Συνδέσμου μας.

Μεγαλοχωρίτες συγγραφείς - πολιτισμός - λαογραφία - παραδόσεις: Το μεγάλο Χωριό στην πορεία του χρόνου έχει αναδείξει αρκετούς συγγραφείς, μέσα από

συνιστούσαν αρμονική ζωή. Ο γάμος ήταν μια συμβατική κατάσταση (όπως άλλωστε και σήμερα).

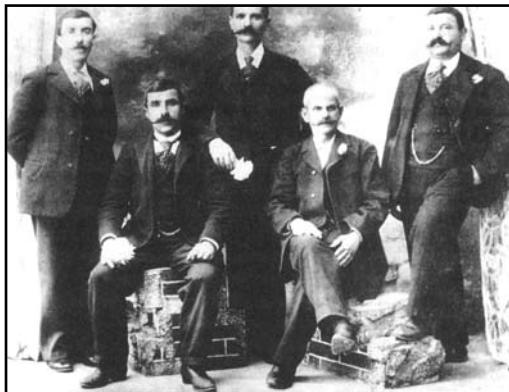
Πίσω από μια εξωραϊσμένη κοινωνικότητα κρύβονταν πολλές κρυφές Φραγκογιαννούδες του Παπαδιαμάντη που μεγάλωναν τα παιδιά τους χωρίς την παρουσία και τη συνδρομή του άντρα. Τα διαζύγια ήταν οπάνια, οι άνθρωποι συμβιβάζονταν από το φόρο μη γίνουν στόχος κοινωνικής απαξίωσης και κουτσομπολιών. Οι άντρες στην ταβέρνα με ένα ποτήρι κρασί στο χέρι, οι γυναίκες στο σπίτι της γειτόνισσας εκτονώνταν με το κουτσομπολιό, πίνοντας ένα φλιτζάνι καφέ.

Δημόσιες υπηρεσίες: Το Μεγάλο Χωριό, λόγω γειτνίασης με το Καρπενήσι δεν είχε γυμνάσιο. Οι μαθητές έπρεπε να περπατάνε τα 14 περίπου χιλιόμετρα ή να νοικιάζουν ένα μικρό δωμάτιο μαζί με άλλους για όσο κρατούσε η σχολική χρονιά. Για δημόσια τάξη και ασφάλεια λειτουργούσε σταθμός χωροφυλακής με 3-4 χωροφύλακες και τον διοικητή-ενωμοτάρχη. Σε διαστήματα κοινωνικών εντάσεων, ο αριθμός αυτώς ανέβαινε. Σήμερα η αστυνομία έγινε πολυδύναμη και εδρεύει στο Καρπενήσι. Το Μεγάλο Χωριό είχε επίσης μόνιμο ταχυδρομείο και τηλεγραφείο για την αλληλογραφία και τα επείγοντα τηλεφωνήματα. Ήταν, για όσους θυμούνται, τα τρία των (Τ.Τ.Τ.). Λειτουργούσε επίσης περιοδεύον Ειρηνοδικείο για την εκδίκαση διαφορών ανάμεσα στους χωρικούς.

Σύνδεσμος Μεγαλοχωρίτων "Η Αγία Παρασκευή": ερχόμαστε τώρα σε σημαντικό κομμάτι της "Μεγαλοχωρίτικης οικογένειας". Πρόκειται για το Σύνδεσμο. Ο Σύνδεσμος σήμερα, στη δεύτερη δεκαετία του 2000 συμπληρώνει 140 χρόνια ζωής και δράσης. Πρωτοσυστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη από την εκεί Μεγαλοχωρίτικη παροικία ως αγαθοεργό Σωματείο το έτος 1870 με την επωνυμία "Το εν Κωνσταντινουπόλει Αδελφάτο των Μεγαλοχωρίτων, η Αγία Παρασκευή".

Το "δίπλωμα" που απεικονίζεται είναι από αυτά που απονεμήθηκαν με την ευκαιρία της επανίδρυσης της Αδελφότητας το 1905. Ο αριθμός 79 υποδηλώνει πως τα πρόσωπα ήταν περισσότερα των 80. Το δίπλωμα υπογράφουν οι Δημ. Κ. Κοντομέρκος ως αντιπρόεδρος και ο Ελευθ. Οικονόμου ως Γεν. Γραμματέας.

Μεγαλοχωρίτες μέλη του Συνδέσμου λάβοντες μέρος εις την εν Κωνσταντινουπόλει Γεν. Συνέλευση το 1905. Εκ δεξιών καθήμενος Ιωάν. Ν. Παπαγιαννόπουλος και Ανδρ. Κ. Κοντομέρκος, όρθιοι Φίλιπ. Αθ. Χασιαλής, Νικ. Κ. Σιαμανής και Φίλιπ. Κ. Κοντομέρκος.

Ο κανονισμός του Καταστατικού της Αδελφότητας-Συνδέσμου του 1905.

ένα διάστημα η δράση της αδελφότητας σίγησε. Όχι ώμως για πολύ. Κατά το μήνα Μάρτιο του έτους 1929 από τα μέλη που παλινόστησαν στον Πειραιά και την Αθήνα συγκλήθηκε νέα γενική συνέλευση στον Πειραιά και αποφασίστηκε η μετονομασία του αδελφάτου σε: "Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών Η Αγία Παρασκευή". Στα 140 χρόνια ζωής και δράσης ο Σύνδεσμος πέρασε πολλές φάσεις ακμής και δημιουργίας, αλλά και μικρά διαστήματα περιορισμένης δράσης, όπως είναι άλλωστε, φυσικό, σε μια ιστορική πορεία που ξεπερνά κατά πολύ τον έναν αιώνα. Η αντοχή στο χρόνο, μέχρι σήμερα, αποδείχθηκε εκπληκτική.

Μέσα στα τελευταία τριάντα χρόνια, ο Σύνδεσμος προχώρησε σε νέες καινοτόμες δραστηριότητες. Τα τακτικά και αντεπιστέλλοντα μέλη αριθμούν γύρω στα 410 με πολύ μικρές διακυμάνσεις κατά καιρούς. Σύμφωνα με το καταστατικό, το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο είναι αιρετό. Απαρτίζεται από 7 μέλη και έχει 3ετή νόμιμη θητεία. Για πολλές δεκαετίες ο Σύνδεσμος έχει να επιδείξει μια μεγάλη γκάμα εξωραϊσμού και πολιτιστικής προσφοράς προς τα μέλη του και τους φίλους στην Αθήνα και το Μεγάλο Χωριό. Για το έργο του αυτό, ο Σύνδεσμος τιμήθηκε με βραβεία, τόσο από το Εθνικό Ίδρυμα (1961) όσο και από την Ακαδημία Αθηνών (1966).

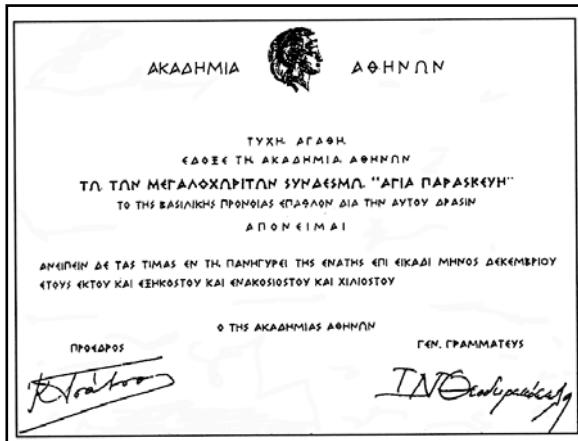
πέδειξαν εκπληκτική αλληλεγγύη και σύνεση για να αντιμετωπίσουν τις ραγδαίες αλλαγές των Νεότουρκων. Το δύνειρο της επιστροφής στην πατρίδα δεν τους εγκατέλειπε ποτέ. Ο νόστος για το χωριό, να γυρίσουν καζαντισμένοι, να ενωθούν με την οικογένεια, να χτίσουν ένα καινούριο σπίτι, ήταν βαθιά ριζωμένα στο μυαλό και την ψυχή τους.

Πολεμικά γεγονότα, δεινές εθνικές περιστάσεις και απρόβλεπτες εξελίξεις, προκαλούσαν ανασφάλεια και φόβο. Για προληπτικούς λόγους, έγινε καταστροφή του ιστορικού αρχείου μέχρι το 1897.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, οι περισσότεροι αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Για βιοπορισμό, αρκετοί εγκαταστάθηκαν στις μεγάλες πόλεις, και μερικοί άλλοι ήρθαν στο Μεγάλο Χωριό. Από όσους έμειναν στην Κωνσταντινούπολη, για ευνόητους λόγους, στις 24 Φεβρουαρίου 1929 έγινε η τελευταία μυστική συνέλευση των τακτικών μελών. Έκτοτε, και για

Το ζεύγος Αντιγόνη και Κώστα Λιάπη. Με ποικίλους τρόπους ευεργέτησαν το Μεγάλο Χωριό.

Το βραβείο που απονεμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

πρώτη γραμμή πολιτιστικής δράσης, διαρκούν δέκα μέρες περίπου και περιλαμβάνουν σειρά δραστηριοτήτων όπως επιμορφωτικές ομιλίες, συνεστιάσεις, εκδρομές, αθλητισμό, εκθέσεις φωτογραφίας, σκάκι, τάβλι, βραδιά νεολαίας, βραδιά τοίπουρου κ.ά. Από το 1980 όραμα των προέδρων Νικ. Καρβέλη και Τάσου Κοντομέρκου, των μελών του Δ.Σ., καθώς και πολλών Μεγαλοχωριτών ήταν η ίδρυση ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου. Το 1991 έγιναν πανηγυρικά τα εγκαίνια του Μουσείου στο χωριό μας με την παρουσία όλων των αρχών του Νομού. Σήμερα σύσσωμο το Δ.Σ. του Συνδέσμου απευθύνει ένα μεγάλο ευχαριστώ, τιμή και αναγνώριση, σε όλους όσους με μεγάλες και μικρότερες προσφορές και χορηγίες, συνέβαλλαν και καμαρώνουμε εμείς ένα έργο ζωής αντάξιο της ιστορίας του Συνδέσμου και του χωριού μας.

Όπως καταλαβαίνετε, σε αυτό το σύντομο ιστορικό δεν είναι δυνατόν να καλύψουμε το πλούσιο έργο των γονιών και προγόνων μας. Έχουμε όμως υποχρέωση να διασώσουμε και να διαφυλάξουμε την πολύτιμη παρακαταθήκη που μας κληροδότησαν. Σήμερα, απενίζοντας το αύριο με αισιοδοξία, με σταθερούς στόχους, με σύνεση, με ενότητα και σεβασμό σε πρόσωπα και πράγματα, θα είναι οι καλύτεροι σύμβουλοι για το σήμερα και το μέλλον.

Τοπική Αυτοδιοίκηση: Με τις διαδοχικές μεταρρυθμίσεις τα τελευταία είκοσι χρόνια για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, το Μεγάλο Χωριό με το σχέδιο "Καποδιστριας" από κοινότητα με πρόεδρο και Δ.Σ. "αναβαθμίστηκε" σε έδρα Δήμου με την επωνυμία Δήμος Ποταμιάς, όπου περιελάμβανε τέσσερα ή πέντε όμορα χωριά. Αυτή η καινοτομία του Υπουργεί-

Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, μεταξύ άλλων ο Σύνδεσμος εκδίδει από το 1929 το περιοδικό "Η ΦΩΝΗ του Μεγάλου Χωριού". Στον τομέα των εκδόσεων ο Σύνδεσμος έχει επίσης να παρουσιάσει μια σειρά από βιβλία, έργα Μεγαλοχωριτών συγγραφέων. Μερικά από αυτά διατίθενται για την ενίσχυση του Συνδέσμου. Αναφέρουμε, μερικά μόνο, κορυφαία επιτεύγματα τα τελευταία τριάντα χρόνια. Το έτος 1985 έγινε η έναρξη του προγράμματος πολιτιστικών εκδηλώσεων με την επωνυμία "Πολιτιστική Εβδομάδα Μεγάλου Χωριού". Οι εκδηλώσεις αυτές βρίσκονται στην

Εξ αριστερών ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Δημ. Κοντομέρκος, ο καθηγητής κ. Νικ. Τσαμπούλας, ο Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Αιδ. Κωνσταντίνος Δ. Βαστάκης και ο συγχωριανός και συνεργάτης μας κ. Ανέστης Αραπογιάννης, εξερχόμενοι εκ της αιθούσης της Ακαδημίας Αθηνών, μετά τη βράβευση του Συνδέσμου.

ου Εσωτερικών προφανώς δεν είχε τη σχεδιαζόμενη επιτυχία, διότι γέμισε η Ευρυτανία Δημάρχους, αντιδημάρχους και άλλους τοπικούς παράγοντες χωρίς ουσιαστικό αντικείμενο, αλλά έγινε πλουσιοπάροχο ονόρε.

Η αποτυχία του Καποδιστρια, με νέα ριζική, αυτή τη φορά, μεταρρύθμιση, γέννησε τον "Καλλικράτη", χωρίζοντας την Ευρυτανία σε δύο μεγάλες δημοτικές ενότητες, το Δήμο Αγράφων και το Δήμο Καρπενησίου. Σήμερα το Μεγάλο Χωριό υπάγεται στο Δήμο Καρπενησίου, και το χωριό μας έγινε τοπικό διαμέρισμα του Δήμου. Αυτή η καινοτομία κατά την άποψή μου έχει πολλές θετικές πλευρές, παρά τον απρόσωπο χαρακτήρα αυτής της ενοποίησης. Τούτο διότι με ένα καλό Δημοτικό Συμβούλιο και έναν ικανό και εκλεγμένο Δήμαρχο, έχει (θα έχει) καλύτερη λειτουργικότητα. Σήμερα (2013) Δήμαρχος Καρπενησίου είναι ο Κώστας Μπακογιάννης, καθομολογούμενα ένας πολύ καλός Δήμαρχος με μέλλον στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και αλλού.

Κοιμητήριο: Τον προ-περασμένο αιώνα (1800-1900), το νεκροταφείο του χωριού ήταν στο προαύλιο της εκκλησίας της Αγίας Παρασκευής. Κάποια χρονική περίοδο (άγνωστη για μένα) μεταφέρθηκε στη θέση Τόρνος. Έκτοτε, λειτούργησε και λειτουργεί εκεί για περισσότερα από εκατό χρόνια. Τα τελευταία χρόνια ο χώρος αυτός αποδείχθηκε πολύ μικρός διότι, πέρα από το μόνιμο πληθυσμό, πολλοί παλιοί Μεγαλοχωρίτες από τα αστικά κέντρα "επαναπατρίζονται" για να ταφούν στο χωριό. Στην πορεία του χρόνου το πρόβλημα του ελάχιστου χώρου οξύνθηκε.

Δύο οικογένειες του Μεγάλου Χωριού έδειξαν έμπρακτη αλληλεγγύη και γενναιότητα, παραχωρώντας στην τότε κοινότητα τα όμορα και εφαπτόμενα κτήματά τους, με σκοπό την επέκταση και τον ευπρεπισμό του νεκροταφείου. Δυστυχώς, από τότε, είκοσι και πλέον χρόνια πέρασαν, χωρίς τη διαμόρφωση και την αξιοποίηση του χώρου. Η αδράνεια, οι τοπικές μικρότητες και κυρίως ο δαίμονας της ψηφοθηρικής κάλπης στέρησαν τη δυνατότητα να γίνει ένα άρτιο, αισθητικά και λειτουργικά, κοιμητήριο.

Γ.Κ.Σ.

Αναγκαία υποσημείωση: Οι φωτογραφίες είναι από το βιβλίο: "Ιστορικό χρονικό του Συνδέομου των Μεγαλοχωριών "Η Αγία Παρασκευή", που εκδόθηκε το 2007 με τη χορηγία του γιατρού Αναστάσιου Κ. Κοντομέρκου. Η επιμέλεια της έκδοσης είναι του πρωτοπρεούτερου Κωνσταντίνου Δ. Βαστάκη. Προμηθευτείτε το τηλεφωνώντας στο Δ.Σ. του Συνδέομου.

**Συλλέξτε όλα τα τεύχη της Φωνής.
Είναι μια πολύτιμη παρακαταθήκη για το μέλλον
και την ιστορία του τόπου και των ανθρώπων του.**

Προς τα μέλη και τους φίλους
Μην ξεχνάτε τις ημερομηνίες για τις συνεργασίες ή τις ειδήσεις της "Φωνής"
του Μεγάλου Χωριού. Μέχρι 15 Μαΐου, για την έκδοση του καλοκαιριού
και μέχρι 15 Οκτωβρίου, το αργότερο, για τη χειμωνιάτικη έκδοση.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το βιβλίο επισκεπτών τα λέει όλα!!!! Οι δημοσιεύσεις σε διάφορα site εξαιρετικές!!!! (όπως info-karpenisi.gr, politistiko imerologio κ.λπ.).

Από τον Ιούλιο έως σήμερα εκτός από τους καθημερινούς επισκέπτες, μας επισκέφθηκαν οι Σύλλογοι: Ικαριωτών, Θεσσαλονίκης Αριστοτέλης, Καρδίτσας Αρίων, Γυναικών Λάρισας Αγ. Γεώργιος, τα ΚΑΠΗ του Δήμου Συκεών, ομάδες Ιστοριτών, ομάδα Αγγλων τουριστών, οι Σύνεδροι που πήραν μέρος στο Συνέδριο "Βοτανικών Κήπων" και μέλη του Οργανισμού geo-routes.

Οι προσφορές σε αντικείμενα συνεχίζονται, ίδης στις νέες προθήκες που ετοιμάζονται θα μπουν τα νέα εκθέματα!! **Από το επόμενο τεύχος θα αφιερώνουμε 1-2 σελίδες με ιστορικά γεγονότα-συνεντεύξεις για τα ήθη-έθιμα του Μεγάλου Χωριού.**

Στο Facebook στην ομάδα Φίλων Ιστορικού Λαογραφικού Μουσείου Μεγάλου Χωριού οι φίλοι που έχουμε έως σήμερα είναι 977.

Το Δ.Σ. και η Επιτροπή Μουσείου ευχαριστούμε όσους μας στηρίζουν οικονομικά και ηθικά!!!!

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε:

- Τον κ. **Νίκο Λιάπη** για το ενδιαφέρον και τη συνεχή παρουσία του στο Μουσείο.
- Τον καθηγητή φίλο κ. **Ανδρέα Καμπιζιώνη** για την προσφορά του.
- Τους κ. **Βασίλη Γαβρίλη** και κ. **Κώστα Μανθόπουλο** που αναλαμβάνουν να αποστέλλουν αρκετά περιοδικά του Συνδέσμου μας.
- Τον κ. **Νίκο Βελέντζα** για την προσφορά παραδοσιακής στολής της μητέρας του στο Μουσείο μας.
- Τον κ. **Νίκο Κοντοθανάση** που προσέφερε τα στέφανα γάμου των γονιών του.
- Τα παιδιά του **Χρήστου Σταμάτη** που προσέφεραν την κιθάρα του πατέρα τους για το Μουσείο.
- Την κ. **Ελένη Παϊδα** για τη στρατιωτική κουβέρτα του πατέρα της.
- Τον κ. **Ανδρέα Σταθόπουλο** για την προσφορά της τιμητικής διάκρισης που μετά θάνατο απενεμήθη στην οικογένεια Λευτέρη Σταθόπουλου.
- Την κ. **Φωτεινή Μπακατσιά-Παπαγιάννη** για τα εργάχειρα που έφτιαξε όταν ήταν μαθήτρια της Οικοκυρικής Σχολής.

**ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ**

*Ταξιδέψτε πιο ώστε στο χρόνο, ανακαλύψτε την ιστορία
και τις παραδόσεις του τόπου μας...*

ΣΥΛΛΟΓΗ ΜΑΝΤΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Στο πλαίσιο της προβολής των συλλογών του Ιστορικού-Λαογραφικού Μουσείου του Μεγάλου Χωριού παρουσιάζουμε στο παρόν τεύχος, με αφορμή το απόσπασμα του ενδιαφέροντος άρθρου του κ. Διονύση-Άγγελος Μινώτου, κάποια από τα όπλα που προέρχονται από τη δωρεά της κ. Μάντως Οικονομίδου, που αποτελούν μέρος της ιστορίας μας.

Ε.Π.Κ.

Η αρματωσιά του 'Ελληνα αγωνιστή κατά τον 18ο-19ο αιώνα

Γράφει ο κ. Διονύσης-Άγγελος Μινώτος

τ. Διευθυντής του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου

«Τ' αντρειωμένου τ' άρματα δεν πρέπει να πουλιώνται
μον' πρέπει τους στην εκκλησιά και κει να λειτουργιώνταν
πρέπει να κρέμωνται ψηλά σ' αραχνιασμένο πύργο
να τρώη η σκουριά το σίδηρο κι' η γή τον αντρειωμένο»

Σημαντικές πληροφορίες σχετικά με το είδος των όπλων του 1821, την τροφοδοσία και τον ανεφοδιασμό των αγωνιστών αντλούμε από τις γραπτές πηγές της εποχής, τα δημοτικά τραγούδια καθώς και τα εικαστικά έργα. Η κυριότερη όμως πηγή είναι τα ίδια τα διασωζόμενα όπλα που διαφυλάσσονται ως προγονικά κειμήλια σε μουσεία και ιδιωτικές συλλογές.

Τα τιμημένα αυτά όπλα των περιωνύμων αγωνιστών και αφανών ηρώων του Αγώνα της Ανεξαρτησίας ενσαρκώνουν τους εθνικούς οραματισμούς του Ελληνισμού καθώς και την έμπνευση και καλλιτεχνική δεξιοτεχνία των Ελλήνων λαϊκών τεχνιτών. Αστείρευτες πηγές έμπνευσης των αργυροχρυσοσχόνων υπῆρξαν και η ελληνική μυθολογία, η χριστιανική θρησκεία, η παράδοση και το φυτικό και ζωικό βασίλειο. Τα υλικά που χρησιμοποίησαν για την κατασκευή και την διακόσμησή τους είναι ο χάλυβας, ο χαλκός, το ξύλο, το κόκαλο, ο χρυσός, ο άργυρος, το δέρμα, το ύφασμα, το σαφάτι και οι ημιπολύτιμες πέτρες.

Τα όπλα του αγωνιστή του '21 προέρχονταν από προγονική κληρονομιά, από δωρεά ή αγορά και από λαφυραγωγία. Αυτά ήταν (α) πυροβόλα: τουφέκια, πιστόλες, τρομπόνια και (β) αγχέμαχα: σπάθες, γιαταγάνια, μαχαίρες.

Τα **τουφέκια** μακρύκαννα ή βραχύκαννα, ήταν όλα εμπροσθογεμή και πυροδοτούνταν με τις γνωστές ατσαλόπετρες. Τα αναρτούσαν από τον ώμο με ιμάντα. Το **καριοφίλι** ήταν το πιο διαδεδομένο όπλο των επαναστατικών δυνάμεων. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα όπλα ορισμένων αγωνιστών παρέμειναν γνωστά, μέσα από τη δημοτική ποίηση και την προφορική παράδοση, με προσωνυμίες προσωπικής τους επιλογής. Το καριοφίλι του Αθανασίου Διάκου ήταν γνωστό ως Παπαδιά, το τουφέκι του Θεόδωρου Γρίβα ως Ασήμι, και του Γεωργίου Καραϊσκάκη ως Βασιλική.

Οι **πιστόλες** (κουμπούρες) με προέλευση από την Ευρώπη, την Ανατολή και τα Βαλκάνια, εμπροσθογείς, πυρόλιθες, βραχύκαννες ή μακροκάννες, με πλούσιο περίτεχνο διάκοσμο ήταν, συνήθως, ζευγάρι και τις τοποθετούσαν στο σελαχλίκι (σελάχι), μια φαρδιά πολύθηκη δερμάτινη ζώνη. Στο πίσω μέρος αυτής της ζώνης ή σε ανεξάρτητο δερμάτινο ζωστήρα, στερέωναν ανά δύο τις παλάσκες (μπαρουσιθήκες) που ήταν συνήθως μεταλλικές ή δερμάτινες, επενδυμένες συχνά με κεντητό ύφασμα.

Στο σελαχλίκι τοποθετούσαν και το ανατολικής προέλευσης γιαταγάνι (μάχαιρα με ελαφρά κυρτή ή ευθεία λεπίδα), τα εγχειρίδια και το χαρμπί (οβελός) που χρησίμευε για το τάπωμα, το καθάρισμα και τη λίπανση των όπλων.

Οι **μάχαιρες**, ανάλογα με τον τύπο και την προέλευσή τους, προσδιόριζαν σημειολογικά το αξιώμα του κατόχου. Σύμβολα αξιώματος ήταν και οι πελέκεις καθώς και η στρατιωτική ράβδος (τοπούζι).

Κύριο αγχέμαχο όπλο των αγωνιστών ήταν οι **σπάθες** διαφόρων τύπων, τις οποίες αναρτούσαν από τον ώμο με κορδόνι. Οι επικρατέστεροι τύποι ήταν τρεις, η σπάθη με κυρτή πλατιά λεπίδα, η γνωστή πάλα, η σπάθη με μακρύτερη και στενότερη λεπίδα, γνωστή ως κιλίτζ και η σπάθη με ευθύγραμμη λεπίδα, την οποία, κατεξοχήν, χρησιμοποιούσαν οι ναυτικοί και την αποκαλούσαν ναυμάχο σπάθη.

Διάφορα εξαρτήματα (παλάσκες, χαρμπιά, μεδουλάρια, μήτρες, σέσουλες, ακόνια) και μικρο-αντικείμενα για τις καθημερινές ανάγκες (τάσια, μαχαιρίδια κ.ά.) συμπλήρωναν την αρματωσιά του πολεμιστή.

Τις αναγκαίες πρώτες ύλες για την παρασκευή της πυρίτιδας (χονδρόκοκκης για τα πυροβόλα και ψιλόκοκκης για τα φορητά όπλα) προμηθεύονταν κυρίως από τις περιοχές της Μονεμβασιάς, του Έλους, της Μήλου καθώς και της Σμύρνης. Το σπουδαιότερο όμως κέντρο παρασκευής αναδείχτηκε η Δημητσάνα. Η Αττική και το Μαυρίλο της Φθιώτιδας προμήθευαν με πυρίτιδα τη Στερεά, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο.

Με των αντρειωμένων τ' άρματα, σήμερα εθνικά κειμήλια και «λαλούντα» σύμβολα, εκπληρώθηκε η αποτυπωμένη ευχή σε **επιστολή του Μάρκου Μπότσαρη, 3 Αυγούστου 1823**, λίγες μέρες προ του θανάτου του (8 Αυγούστου) στο **Κεφαλόβρυσσο** κοντά στο **Καρπενήσι**:

«Άμποτε η δύναμις του νικηφόρου σταυρού
να δοξάσῃ τα όπλα μας με την κατά των εχθρών νίκην».

Γιαταγάνι με ατσάλινη λάμα και δίλοβη κοκάλινη λαβή.
Α' μισό 19ου αι. Συλλογή Λόντου Οικονομιδη.

Κουμπούρες ή πιστόλες (ζεύγος).
Πυρόλιθες εμπροσθογεμείς κουμπούρες με περίτεχνο διάκοσμο στις αργυροεπίχρυσες επιφάνειες τους.
Α' μισό 19ου αι. Συλλογή Λόντου Οικονομιδη.

Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη. Λεπτομέρεια από λιθογραφία. ►

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Οι τριάκοντα τύραννοι της αρχαίας Αθήνας (ή όταν καταλύεται η Δημοκρατία)

Του Γ. Δάλκου

*(Σε περιόδους οικονομικής ή κοινωνικής αστάθειας τα πάντα αμφισβητούνται και οι πολίτες είναι έτοιμοι να δεχτούν κάθε προτεινόμενη λύση, με την ελπίδα ότι αυτή μπορεί να φέρει τη σωτηρία. Η πολιτική αστάθεια, ακόμη και στα δημοκρατικά καθεστώτα, έχει ως επακόλουθο την εμφάνιση ακραίων στοιχείων, που προσπαθούν να επικρατήσουν, χρησιμοποιώντας συνήθως τη βία και την τρομοκρατία.
Τιως κάτι ανάλογο ζούμε και σήμερα, γεγονός που ενισχύει την άποψη ότι "η Ιστορία επαναλαμβάνεται").*

Ο πελοποννησιακός πόλεμος (431-404 π.Χ.), ένας καταστροφικός εμφύλιος πόλεμος μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών, τέλειωσε με την οριστική ήττα της Αθήνας. Η άλλοτε πανίσχυρη πόλη της Αττικής υποχρεώθηκε από τους Σπαρτιάτες να μείνει χωρίς στρατό και στόλο, να γκρεμίσει τα τείχη που την προστάτευαν από εχθρικές επιδρομές και να διαλύσει την άλλοτε κραταιά συμμαχία της, αποχωρώντας από τις πόλεις που την αποτελούσαν. Αυτό ήταν μεγάλο πλήγμα για την οικονομία της Αθήνας, αφού οι σύμμαχοί της ήταν η βασική πηγή άντλησης χρημάτων με τη μορφή φόρων ή τελωνειακών δασμών. Όμως, η πιο σημαντική, ίσως, απόλεια των Αθηναίων ήταν η απαίτηση των Σπαρτιατών να καταλυθεί το δημοκρατικό πολίτευμα και να αντικατασταθεί από μια ολιγαρχία 30 πλούσιων πολιτών, φίλων της Σπάρτης. Πρόκειται για τους γνωστούς τριάκοντα τυράννους, που κράτησαν την εξουσία για ένα χρόνο.

Ανάμεσα στους ολιγαρχικούς Αθηναίους βρέθηκαν αρκετοί υποστηρικτές του νέου καθεστώτος, όπως ο Κριτίας, που ήταν ο πιο αυταρχικός και ο Θηραμένης, που ήταν πιο διαλλακτικός. Από τα πρώτα μέτρα που πήραν οι 30 τύραννοι ήταν η διάλυση του λαϊκού δικαστηρίου της Ηλιαίας και ο διορισμός 300 μαστιγοφόρων, για τη διατήρηση της τάξης. Στη συνέχεια, οργάνωσαν το έργο της εξόντωσης των αρχηγών της δημοκρατικής παράταξης. Τους δίκαζαν με διάφορες προφάσεις και, εκφοβίζοντας τους δικαστές, τους υποχρέωναν να ψηφίζουν φανερά, για να τους ελέγχουν, εξασφαλίζοντας έτοι την καταδίκη των κατηγορουμένων και οδηγώντας τους στο θάνατο.

Μολονότι οι τριάκοντα τύραννοι είχαν πάρει την εξουσία με τη βία, διακήρυξαν ότι το οραμά τους ήταν η αποκατάσταση της αρετής και της δικαιοσύνης και η εκκαθάριση της Αθήνας από τους διεφθαρμένους πολιτικούς και πολίτες. Πράγματι, αρχικά τιμώρησαν κάποιους Αθηναίους που στο παρελθόν είχαν κατηγορηθεί ότι εκβίαζαν εύπορους πολίτες, στη συνέχεια δημοσίευσαν ένα κύμα βίας εναντίον όλων όσοι δεν συμφωνούσαν με την ιδεολογία τους. Με τις ενέργειες αυτές δεν ήταν απόλυτα σύμφωνος ο Θηραμένης, γι' αυτό και ήλθε, αργότερα, σε σύγκρουση με τον πιο φανατικό αρχηγό των τριάκοντα, τον Κριτία. Αυτός κατόρθωσε να ψηφιστεί η πρότασή του, σύμφωνα με την οποία μόνο 3.000 εύποροι Αθηναίοι, υποστηρικτές του καθεστώτος, είχαν πολιτικά δικαιώματα. Από τους υπόλοιπους (περίπου 20.000) πο-

λίτες, κανείς δεν ήταν ασφαλής. Οποιαδήποτε ώρα της μέρας ή της νύχτας, πλούσιοι ή φτωχοί, Αθηναίοι ή μέτοικοι (κάτι σαν μετανάστες), συλλαμβάνονταν και θανατώνονταν χωρίς δίκη, αν οι τριάκοντα τους θεωρούσαν εχθρούς του τυραννικού πολιτεύματος.

Στην πρακτική αυτή αντέδρασε έντονα ο Θηραμένης, αλλά ο Κριτίας αντέτεινε ότι το πολίτευμα των 30 τυράννων έπρεπε να προστατευτεί από εκείνους που είχαν τη δυνατότητα να του φέρουν εμπόδια. Ωστόσο, ο πραγματικός λόγος των εκαθαρίσεων, κυρίως των εύπορων Αθηναίων, ήταν η δήμευση των περιουσιών, γιατί οι τριάκοντα τύραννοι είχαν ανάγκη από έσοδα, αφού έπρεπε να συντηρούν μισθοφόρους, μαστιγοφόρους, πράκτορες και καταδότες. Όταν, όμως, φανερά αποφασίστηκε να θανατώθουν πλούσιοι μέτοικοι με σκοπό τη δήμευση των περιουσιών τους, ο Θηραμένης αντέδρασε δημόσια και ζήτησε να ανακληθεί η απόφαση. Τότε ο Κριτίας ζήτησε τη θανατική καταδίκη του στη Βουλή και, για να αναγκάσει τους βουλευτές να συμφωνήσουν με την πρότασή του, διέταξε μια ομάδα οπλισμένων νεαρών να μπει στο βουλευτήριο την ώρα της ψηφοφορίας, επιδεικνύοντας τα μαχαίρια τους. Η καταδίκη του Θηραμένη, με τον τρόπο αυτό, ήταν αναπόφευκτη. Λίγο αργότερα, όταν υποχρεώθηκε να πει το κώνειο, έριξε λίγο από αυτό στο πάτωμα, με την "ευχή": Ας είναι για τον Κριτία αυτές οι σταγόνες.

Ο Κριτίας συνέχισε την εγκληματική του δράση εναντίον οποιουδήποτε θα μπορούσε να αμφισβητήσει την εξουσία των τριάκοντα τυράννων. Με δικές του πρωτοβουλίες αλλά και με τη βοήθεια των Σπαρτιατών και των Περσών, δολοφονήθηκε ο Αλκιβιάδης, που την εποχή αυτή βρισκόταν στη Μικρά Ασία, γιατί τον υποψιάζονταν ότι είχε σκοπό να έλθει στην Αθήνα και να αποκαταστήσει τη δημοκρατία. Οι τριάκοντα τύραννοι, μετά τη θανάτωση του Θηραμένη και του Αλκιβιάδη, επιδόθηκαν με μεγαλύτερο ζήλο στην εξόντωση των πολιτικών τους αντιπάλων. Πολλοί από αυτούς, για να αποφύγουν το θάνατο, υποχρεώθηκαν να φύγουν από την Αθήνα και να εγκατασταθούν σε άλλες πόλεις. Στο διάστημα του ενός έτους, που διήρκεσε η τυραννία των τριάκοντα, θανατώθηκαν πάνω από 1.500 Αθηναίοι και εκπατρίστηκαν περισσότεροι από 5.000.

Πώς τέλειωσε η εγκληματική δράση των τριάκοντα; Όπως κάθε απάνθρωπη διακυβέρνηση, που στηρίζεται στην ωμή βία, η τυραννία των τριάκοντα καταλύθηκε σχετικά γρήγορα και χωρίς πολλή προσπάθεια. Το 403, λίγοι Αθηναίοι που είχαν καταφύγει στη Θήβα, με αρχηγό τον Θρασύβουλο, οργάνωσαν ένα μικρό εκστρατευτικό σώμα και κατέλαβαν το φρούριο της Φυλής. Σε λίγους μήνες ενισχύθηκαν από μερικές εκαποντάδες και αντιμετώπισαν με επιτυχία όχι μόνο το στρατό των τριάκοντα, αλλά και τις ενισχύσεις που έστειλαν οι Σπαρτιάτες. Σε μια από τις μάχες που έγιναν στον Πειραιά, βρήκε το θάνατο και ο αρχηγός των τυράννων, ο Κριτίας. Η ευχή του Θηραμένη, κατά κάποιο τρόπο, πραγματοποιήθηκε. Ωστόσο, τα τραύματα που άφησε πίσω της η αγριότητα των τυράννων ταλαιπώρησαν την Αθήνα για πάρα πολλά χρόνια.

**Αγοράστε βιβλία Μεγαλοχωριτών συγγραφέων.
Έτσι βοηθάτε το Σύνδεσμο και γνωρίζετε καλύτερα το Μεγάλο Χωριό και την παράδοση του τόπου μας.**

Η Διοικητική και Αυτοδιοικητική οργάνωση της επαρχίας Καρπενησίου επί Καποδίστρια

Του Κ. Καραμέτα

Στο προηγούμενο τεύχος μπήκε από λάθος, η επικεφαλίδα: "Η Διοικητική και Αυτοδιοικητική οργάνωση της επαρχίας Καρπενησίου επί Όθωνα", ενώ το σωστό είναι επί Καποδίστρια. Στην Καποδιστριακή περίοδο (23 Νοεμβρίου 1828), απελευθερώθηκε οριστικά από τους Τούρκους και η πόλη του Καρπενησίου. Σε αυτό το τεύχος της "Φωνής" θα δούμε τι έγραψε για την απελευθέρωση του Καρπενησίου η εφημερίδα εκείνης της εποχής "Γενική Εφημερίς της Ελλάδος". Η "Γενική Εφημερίς της Ελλάδος", πρωτοκυκλοφόρησε στο Ναύπλιο στις 7 Οκτωβρίου του 1825 και δημοσίευε τις επίσημες "Πράξεις και Αποφάσεις" της Ελληνικής Κυβέρνησης. Αργότερα μεταφέρθηκε στην Αίγινα για να επανέλθει τελικά στο Ναύπλιο, αφού ακολουθούσε την έδρα της Κυβέρνησης και τυπωνόταν στο "Εθνικό τυπογραφείο". Στις 18 Απριλίου 1832, μετονομάστηκε σε "Εθνική Εφημερίς" και συνέχισε να εκδίδεται με αυτόν τον τίτλο ως την 1η Φεβρουαρίου 1833, που εκδόθηκε "Η Εφημερίς της Κυβερνήσεως". Η "Γενική Εφημερίς της Ελλάδος", εκτός από τις πράξεις και τις αποφάσεις της Κυβέρνησης, στη στήλη της "Αξιωματικά ειδήσεις" δημοσίευε και τις αναφορές που έρχονταν από τα διάφορα στρατόπεδα. Ανάμεσα σε αυτές τις αναφορές είναι και οι παρακάτω¹:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΝ

Εκ του εν Τρανώ Χωρίου του Καρπενησίου Γενικού Στρατοπέδου

Μετά την μάχην των 10 του παρόντος μηνός, οι εχθροί απελπισθέντες να κατορθώσουν τι διά των όπλων, διέμενον ησυχάζοντες μέσα εις το Καρπενήσι. Στερούμενοι δε διόλου από τροφάς, και τρώγοντες καλαμπόκι βραστόν, το οποίον και αυτό έλειψεν, εμελέτων να αναχωρήσουν, οπόταν πεζός φέρων γράμματα εις αυτούς από Λάρισσαν και Αγραφα ήλθεν εις το Καρπενήσι, και τόσον εκ των γραμμάτων, όσον και εκ του πεζού επληροφορήθησαν οι εχθροί, ότι μία συνοδία πλείστων τροφών θέλει τους προφθάσει, και να ανθέξουν όσον το δυνατόν. Τούτο ενθάρρυνε τους εχθρούς, και αποφάσισαν να διαμείνουν. Κατέλαβον διά τούτο τα Καγγέλια, την Καροπούλαν, και όλον τον Ζυγόν, όθεν έμελλον να διαβώσιν αι τροφαί.

Από γράμμα του Γ' χιλιάρχου Ιωάννου Στράτου προς τους Γιολδασαίους εκ Μαυρίλου, πληροφορηθείς ο Α' χιλιάρχος, ότι αι τροφαί φθάσασαι εις Ρεντίναν μέλουν να διαβώσι διέταξε κατά την 16 τρέχοντος τον Β' πεντακοσίαρχον Γιαννούσιην Πανομάραν να παραλάβῃ τον εκατόνταρχον Τούλιαν Πανομάραν, τον Ζαχαράκην Γιολδάσην, τον Μακρυγιάννην, τον Ιωάννην Φαρμάκην, και μέρος του σώματος του στρατηγού Δεντζέλου, και να απέλθη εις το Μαυρίλουν, και εκεί να ενωθή μετά του Γ' χιλιάρχου, διά να καταλάβουν τας αναγκαίας θέσεις. Ούτοι όλοι περί τας 8 ώρας της νυκτός, άμα ήχησεν η σάλπιγξ κατά σύνθημα, εξεστράτευσαν, και την 17 έφθασαν εις το Μαυρίλουν περί τας 5 ώρας της ημέρας. Οι εχθροί ως είρηται, είχον καταλάβει όλας τας θέσεις. Συγχρόνως εφάνη μία συνοδία τροφών, και αυτή εφρουρείτο από πεντακοσίους Τούρκους. Ο Σμαΐλ μπέης Κιαφιζέζης, και ο Μουσταφά Γκέγγας περί τας 2.000 εφύλαττον τα Καγγέλια και τον Ζυγόν. Ήσαν τόσον καλά οχυρωμένοι, ώστε εφαίνετο απόρθητον εκείνο το μέρος, διότι φυσικά είναι πολλά ανωφερές, στενόν και δύσβατον εις τρόπον,

1. Δημοσιεύεται με την ορθογραφία που υπάρχει στο πρωτότυπο.

ώστε, αν ήσαν Έλληνες μόνον διακόσιοι², δεν ηδύναντο χιλιάδες Τούρκοι να τους εκτοπίσουν. Οι Έλληνες όμως μ' όλα ταύτα, μην υπερβαίνοντες τον αριθμόν των 1.200, απεφάσισαν κάλλιον να αποθάνουν, παρά να ιδούν με αδιαφορίαν εν θέαμα, το οποίον βέβαια παρεκτείνει την πολιορκίαν του Καρπεννησίου. Παιανίσαντες λοιπόν έτρεξαν κουρασμένοι προς ακουράστους, ολίγοι προς πολλούς, και αχύρωτοι προς ωχυρωμένους, και τόσον γενναίως επολέμησαν, ώστε κατώρθωσαν να αποδιώξουν τους εχθρούς από δύο προμαχώνας. Θεωρούντες τέλος πάντων το αδύνατον να γενούν κύριοι εκείνων των δυσπροσίτων θέσεων, έκριναν εύλογον να παραχωρήσουν, και ούτως ωπισθοδρόμησαν χωρίς να τολμήσουν οι εχθροί να πέσουν κατ' αυτών. Εις αυτήν την περίστασιν έλαβον οι εχθροί εκατόν φορτία τροφών εις καλαμόκι, διά να ανθέξουν ακόμη πέντε ημέρας. Ο πόλεμος διήρκησε 2 ώρας. Εις τούτον τον πόλεμον ήτον και ο καπ. Ευαγγέλης Μ. Κοντογιάννης. Η ζημία των Ελλήνων είναι εις τέσσαρας πολλά ελαφρά πληγωμένους, δύο εκ της εκατονταρχίας του Τούλια Πανομάρα, και δύο εκ του καπ. Φαρμάκη. Επληγώθησαν³ δε περισσότεροι από είκοσι, εν οις και ο σημαιοφόρος Αντώνης Ζυγιώτης, αλλά τα πυροβόλα του εχθρού διά την αδύνατον πυρίτιδα δεν τους επροξένησαν καμμίαν βλάβην. Εκ των εχθρών εφονεύθησαν περί τους 15, και επληγώθησαν είκοσι. Ταύτην την πληροφορίαν ελάβομεν από τον Στάθη Μουσόπουλον Καρπεννησιώτην, ο οποίος ήλθε χθες από το Καρπεννήσο.

Πριν τούτου του πολέμου, οι εν Καρπεννησίω εχθροί αυθημερόν εις μίαν ώραν, πριν φέξη, έως πεντακόσιοι υπήγον εις την Αγίαν Τριάδα, την οποίαν έκαυσαν. Αι εμπροσθοφυλακαί των εκστρατοπεδευμένων εις το χωρίον Μεζίλον, εννοήσασαι τους εχθρούς επυροβόλησαν αυτούς, και αντεπυροβολίσθησαν. Οι δ' εν Μεζίλω ακούοντες τον πόλεμον, έτρεξαν, και συνεπλάκησαν εις μάχην. Ο Α' πεντακοσίαρχος με τους περί αυτόν έτρεξαν εις βοήθειαν, και μετά τριών ωρών μάχην ετράπησαν οι εχθροί εις φυγήν, και οι Έλληνες τους έδιωξαν αρκετό διάστημα και εφόνευσαν οκτώ, συνέλαβον δε και δύο ζώντας.

Την 19 τρέχοντος επέστρεψεν ο Β' πεντακοσίαρχος από Μαυρίλον με τους περί αυτόν. Το βράδυ της ημέρας καθ' ην επολέμησαν, ο εκατόνταρχος Γ. Γαλής με ολίγους υπήγεν εις τους προμαχώνας του εχθρού, και επήρεν ένδεκα ημίδουνς, εύρε δε πολύ γέννημα χυμένον. Ως τόσον η δειλία των εχθρών εστάθη απαραδειγμάτιστος, και αν οι Έλληνες ήσαν ακούραστοι, ή είχον καταλάβει πρότερον μίαν από τας θέσεις του εχθρού, ήθελον λάβει όλα τα φορτία, και ήθελον προξενήσει μεγάλην ζημίαν εις τον εχθρόν.

Εξ Αιγίνης, 12 Δεκεμβρίου.

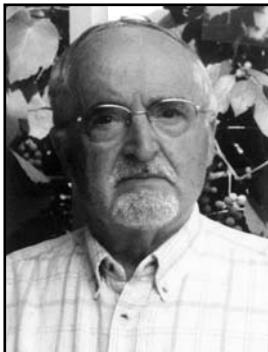
Από αξιωματικά γράμματα εκ του εν Καρπεννησίω στρατοπέδου την 24 του Νοεμβρίου βεβαιούμεθα, ότι την 23, δύο ώρας πριν εξημερώσῃ, έφυγαν και διευθύνθησαν εις Άγραφα από το μέρος των Καγγελίων. Αι προσθοφυλακαί των ημετέρων τους έδιωξαν, αλλ' ηγοείτο ακόμη η έκβασις του κινήματος.

Εκ του εν Σαλώνοις Γενικού στρατοπέδου.

Την αυτήν ημέραν της εκ Καρπεννησίου φυγής των Τούρκων, δηλαδή την 23 του Νοεμβρίου, εισήλθον τα Ελληνικά στρατεύματα εις την πόλιν. Αυτή εφάνη θέαμα ελεεινόν διά τα ερείπια και την ερήμωσίν της. Ευρέθησαν πολλότατα μνημεία⁴ Τούρκων, εκ του οποίουν δεικνύεται ότι υπέφερον ούτοι πολύν θάνατον από το ψύχος και της των αναγκαίων έλλειψιν.

-
2. Εννοεί πως αν αντό το μέρος το κρατούσαν διακόσιοι Έλληνες, δεν θα μπορούσαν να το καταλάβουν χιλιάδες Τούρκοι.
  3. Χτυπήθηκαν
  4. Μνήματα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Το αθάνατο ελληνικό δαιμόνιο

Γράφει ο **Γιώργος Σταυράκης**
Καθηγητής Αγγλικών - Κοινωνιολόγος

Ως δημόσιος υπάλληλος στην Αυτοτραλία, κάποτε ρωτήθηκα από συνεργάτη στην υπηρεσία του Υπουργού Υγείας, τι τέλος πάντων πάει να πει ελληνικό δαιμόνιο. Σαν (κρυφο) περίφανος Έλληνας προσπάθησα να του εξηγήσω, αλλά εκείνος επέμεινε ρωτώντας και πάλι γιατί άλλες μεταναστευτικές ομάδες δεν μιλούν για κάποιο δαιμόνιο. Είναι, μήπως, κάποια αποκλειστικότητα των Ελλήνων;

Με έφερε πράγματι σε δύσκολη θέση να υπερασπιστώ την... αποκλειστικότητα γιατί κατά βάθος γνώριζα ότι πρόκειται για ένα μύθο ίδιο σαν πολλούς άλλους, οι οποίοι από αρχαιοτάτων χρόνων έγιναν φετίχ και μας συνοδεύουν όπως η σκιά μας.

Δαιμόνιο, λοιπόν, φίλοι μου αναγνώστες, είναι μια λέξη πολλαπλών χρήσεων, όπως μια χύτρα ταχύτητας που γίνεται και τηγάνι για να διευκολύνει στη μαγειρική την όποια οικοδέσποινα της κουζίνας.

Για να γίνουμε ωστόσο, και λίγο σοβαροί, ο συνάδελφος Αυτοτραλός ήξερε τι ακριβώς ρωτούσε. Προσπάθησα τότε να εμβαθύνω λέγοντας πως δαιμόνιο για μας τους Έλληνες σημαίνει εξαιρετική ιδιοφυΐα π.χ. δαιμόνιος στρατηγός που οδηγεί το στρατό του πάντα σε νίκες. Μα ναι, μου απάντησε, τότε πώς εξηγείς τις συντάξεις μαϊμού που βγάλανε εκατοντάδες Έλληνες στο Σίδνεϊ, είναι και αυτή η πράξη μέσα στο ελληνικό δαιμόνιο; Έμοιαζε σα να θέλει να μου βάλει τρικλοποδιά. Ως "δαιμόνιος" Έλληνας, τότε, επιστράτευσα νέο επιχείρημα κάνοντας χρήση την πολλαπλή έννοια της λέξης. Ναι του είπα, αλλά, η λέξη σημαίνει επίσης και πνεύμα πονηρίας, συμπλήρωσα, εσείς πάρτε το όπως θέλετε. Εκεί κάπου έληξε ο διάλογος γιατί ήταν η ώρα για το απογευματινό τούτο.

Πέρασαν από τότε πολλά χρόνια, η Ελλάδα και εμείς οι Έλληνες περάσαμε από το βασίλειο της ψωροκώστανας στην οικονομική ανάπτυξη με αδξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος και μπήκαμε στο κλαμπ των αναπτυσσόμενων χωρών. Στη δεκαετία του ογδόντα φέραμε την αλλαγή να διώξουμε την επάρατη δεξιά, για καλύτερες μέρες φυσικά.

Το ελληνικό δαιμόνιο ως εργαλείο διά πάσα νόσο, δοκιμασμένο από τα χρόνια του πολυμήχανου Οδυσσέα και πολλών άλλων που ακολούθησαν τη συνταγή, βρήκε ξανά τις καλύτερες μέρες του.

Οι πολιτικοί μας, σαν τις μωρές παρθένες του Ευαγγελίου, και βέβαια στα χνάρια δαιμονικών αναζητήσεων, πίστεψαν οι ίδιοι, έπεισαν όμως και εμάς το πόπολο, πως το κράτος που δανείζεται δεν έχει να χάσει τίποτα. Ξέχασαν ή μάλλον καλύτερα, δεν ήθελαν να θυμηθούν τα δεινά και τις ταπεινώσεις ημών των Ελλήνων με τις διαδοχικές χρεοκοπίες πριν και μετά τη σύσταση του νέου Ελληνικού κράτους.

Όμως, επειδή η λέξη δαιμόνιο εκτείνεται και σε άλλες αρνητικές έννοιες όπως π.χ. τα κακά δαιμόνια, ξεχάστηκε και αυτή η εκδοχή, γιατί πάνω από όλα προτεραιότητα είχε η καλο-

πέραση με τα δανεικά, φυσικά. Για δυο-τρεις δεκαετίες μπήκαμε σε "κρουαζιερόπλοια πολυτελείας" μεταλλαχτήκαμε σε ένα υβριδικό νέο είδος μπουρζουά, ζούσαμε το όνειρο της σοσιαλιστικής πανδαισίας.

Για να εξασφαλίσουμε τη γρήγορη ένταξή μας στο ευρώ, στη συνταγή βάλαμε και μια μικρή δόση "δαιμόνιο" κομίζοντας στους Ευρωπαίους συνδαιτυμόνες μας πειραγμένα στατιστικά στοιχεία (Greek Statistics).

Μετά την αποκάλυψη της νοθευμένης συνταγής, γίναμε πανευρωπαϊκά ανέκδοτο. Οι Ευρωπαίοι εταίροι μας, με διάφορα ανέκδοτα που λένε μεταξύ τους, μας διακωμωδούν καταλλήλως. Ένας περίεργος στρουθοκαμπλισμός και μυωπική επιλογή της καλοπέρασης για το παρόν, σε βάρος του μέλλοντος. Φαντασιώμενοι ιδεοληπτικά ότι με τα δανεικά καλοπερνάς, παραβλέψαμε τη σκληρή πραγματικότητα, που ήταν μοιραίο ότι θα έρθει. Σήμερα το σήγουρο είναι ότι το "πλοίο της χαράς" έφτασε στο λιμάνι προορισμού. Πρέπει να ξεμπαρκάρουμε και κάθε κατεργάρης στον πάγκο του. Η κρίση που ζούμε σήμερα με όλα τα οικονομικά και κοινωνικά αδιέξοδα ξεσκέπασε τη χύτρα της φαυλότητας και βγήκαν στην επιφάνεια σημεία και τέρατα.

Ο γάμος μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε με συνοικέσιο που έκανε για τους Έλληνες ο Κων/νος Καραμανλής. Προίκα μας ήταν ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός. Μετά το μήνα του μέλιτος ήρθε η ώρα της αλήθειας. Καλός και άγιος είναι ο πολιτισμός αλλά το "ελληνικό δαιμόνιο" δεν μας έκανε και πολύ καλό.

Το σύνδρομο του Καραγκιόζη

Πρόσφατα διάβαζα σε αθηναϊκή εφημερίδα για τη "διένεξη" Ελλάδας και Τουρκίας για την πατρότητα του Καραγκιόζη. Πριν ακόμα προχωρήσω στην ανάγνωση του σχετικού άρθρου, ψηλοκατάλαβα ότι το θέμα έχει κάποια "σοβαρότητα" αφού ο Καραγκιόζης και η οικογένειά του, για πολλές δεκαετίες, συνιστούσε μέσο ψυχαγωγίας αλλά και πολιτισμικής επιμόρφωσης για εμάς τους νεοέλληνες.

Ακόμη και στις μέρες μας υπάρχουν πολλοί νοσταλγοί του καρπαζοεισπράκτορα Καραγκιόζη, ο οποίος είτε έτρωγε το ξύλο της χρονιάς του, είτε έδερνε τη γυναίκα του την Αγλαΐα, ήταν πάντα χαζοχαρούμενος. Αν η Αγλαΐα δεν ήταν πρόχειρη, τις καρπαζίες τις μάζευε ο καημένος ο Κολλητήρης. Από ότι μαθαίνων τώρα τελευταία, η υπόθεση της διένεξης έγινε και ευρωπαϊκό ζήτημα για να λυθεί η φιλονικία ανάμεσα στις δύο χώρες μας.

Πρόσφατα υπήρξε παρέμβαση της UNESCO. Ενεργώντας σαν μικροβιολόγος, βρήκε ότι στις φλέβες του Καραγκιόζη κυλάει τούρκικο αίμα. Αυτό το αποτέλεσμα, δεν είναι ευχάριστο για μας, αφού αποδυναμώνει τον δικό μας ισχυρισμό ότι ο Καραγκιόζης και η οικογένειά του είναι αντάν-παπαντάν καθαρόαιμοι Έλληνες. Με ψυχραψία και διπλωματικό τρόπο έχουμε αδιάσειστα στοιχεία να το αποδείξουμε αυτό. Ο κακομούτσουνος Καραγκιόζης, ναι μεν διέπρεψε στην Τουρκία, με τα χρόνια όμως μετακόμισε δυτικά προς τα δικά μας εδάφη και σταδιακά εξελληνίστηκε.

Τώρα μιλάει ελληνικά και απέκτησε τα προτερήματα και τα ελαπτώματα της φυλής μας.

Πάντα ακμαίος, ευέλικτος και πολυπράγμων, ο Καραγκιόζης με περίσσευμα θράσους εμφανίζεται πότε ως γιατρός, πότε ως μάγειρας, πότε ως βουλευτής.

Για να έχει μεγαλύτερη επιτυχία στους ρόλους, αλλάζει πρόσωπο και ύφος. Πότε εμφανίζεται κακομοίρης και πότε νταής. Για να γλιτώσει τις σφαλιάρες από τους ανθρώπους του παλατιού, επινοεί δικαιολογίες και πιάνει την κλαψούρα. Αφού τις γλιτώσει και ξεφύγει τον κίνδυνο, γυρίζει πίσω στο σινάφι, τον Μπάρμπα Γιώργο, τον Χατζηαβάτη και τη γυναίκα του την Αγλαΐα και παινεύεται για την εξυπνάδα του.

Η τεμπελιά του είναι παροιμιώδης και μεταδόθηκε στην οικογένειά του. Πάντα αισιόδοξος και καταφερτζής, φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν.

Η αισιοδοξία στομώνει την πείνα του και πάντα κρύβει μιαν ελπίδα για καλύτερες μέρες. Μέχρι και τα τελευταία χρόνια ο μπερντές του θεάτρου σκιών σε πόλεις, χωριά, βουνά και λαγκάδια με βιρτουόζους καραγκιόζοπαίχτες ξαναζωντανεύει τον αμίμητο Καραγκιόζη, εκπέμποντας το καραγκιοζιλίκι της αισιοδοξίας σαν οξυγόνο στους απογόνους του μεγάλου ήρωα του θεάτρου σκιών.

Σε ολόκληρη την κοινωνική διαστρωμάτωση και στις μέρες μας, θα βρούμε αρκετούς που έχουν μέσα τους καλά κρυμμένο έναν Καραγκιόζη. Αυτό θα το δούμε καλύτερα αν προσέξουμε κάποια ψυχαγωγικά προγράμματα στα κρατικά μας τηλεοπτικά κανάλια, όπως για παράδειγμα την εκπομπή "Στην υγεία μας", όπου βλέπουμε μια γκάμα από σιτεμένους καλλιτέχνες που όταν φτάνουν στο τοσακίρ κέφι αφήνουν κατά μέρος το ευρωπαϊκό μας ταμπεραμέντο και πέφτουν στα τοιφτεντέλια και τα ζεϊμπέκικα.

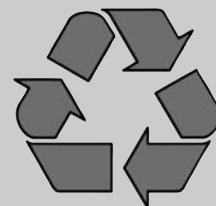
Ασχετά με το ποιος έχει την πατρόπιτα του θρυλικού Καραγκιόζη, Έλληνες ή Τούρκοι, σήμερα και στις δυο χώρες κυκλοφορούν πολλοί "Καραγκιόζδες", άνδρες και γυναίκες με μεταξωτή γραβάτα και σινιέ ενδυμασία.

Γ.Κ.Σ.

Αναδημοσίενση από την εφημερίδα ΑΜΑΡΥΣΙΑ

Ότι θάβουμε στην άμμο, δεν σημαίνει ότι εξαφανίζεται

- Το χαρτί έχει διάρκεια ζωής: 2-4 εβδομάδες • Το ύφασμα: 1 χρόνο
- Τα μέταλλα: 100 χρόνια • Το αλουμίνιο: 200-500 χρόνια
- Το πλαστικό: 450 χρόνια • Το γυαλί δεν γνωρίζουμε πόσους αιώνες ζει.

Πριν ξεκινήσουμε για την παραλία, ας πάρουμε μαζί μας μια ανακυκλώσιμη σακούλα απορριμμάτων, για να πάρουμε τα σκουπίδια μαζί μας, εάν δεν υπάρχει οργανωμένο σύστημα αποκομιδής τους στην ακτή.

Επιβλαβή σκουπίδια στις ακτές και τις θάλασσες: • Πλαστικά • Μεταλλικά - Αλουμίνια • Πετρελαιοειδή - Λάδια • Σιδερικά • Ελαστικά αυτοκινήτων • Συσκευασίες αντιλιακών • Καλαμάκια αναψυκτικών • Αποτσίγαρα και άλλα πολλά.

Συμπέρασμα:

Μάλλον τα σκουπίδια "θάβουν" εμάς παρά εμείς αυτά.

Οι Βανδαλισμοί στα Νάματα της Θρησκείας - Ιστορίας και Παιδείας μας !

Γράφει ο κ. Σηφάκης Κων/νος, τ. Δ/ντής Υπουργ. Παιδείας

Τον τελευταίο καιρό στη χώρα μας, παρά τις δεινές οικονομικές συγκυρίες που τη διατρέχουν, έχουμε και το άλλο δυσάρεστο γεγονός αλλοίωσης της Ιστορίας μας, της Θρησκείας μας, μα κυρίως της Παιδείας μας!

Δεν θα αναφερθούμε σε ονόματα, όλοι μας λίγο πολύ τα γνωρίζουμε, που επιθυμούν - κατά ανεξήγητο τρόπο - αλλοίωση των πιο πάνω αναφερομένων.

Και διερωτάται κάποιος, είναι επιτρεπτό να απεμπολούμε πραγματικά περιστατικά της όλης ιστορικής διαδρομής του έθνους μας, τα οποία έχουν γραφτεί με ανεξίτηλα γράμματα και κοσμούν παγκοσμίως το Γένος μας;

Είναι δυνατόν, να θέλουμε να καταργήσουμε τα Θρησκευτικά μας πιστεύω, με το έτοι θέλω κάποιων νεομοδύτικων συνανθρώπων μας;

Είναι δυνατόν, να αλλοιώσουμε τη μάθηση των παιδιών μας, των γόνων μας, καταργώντας αυτά που μας παρέδωσαν με τη σοφία τους οι πρόγονοί μας, και διέδωσαν πρότοι ανά την υφήλιο, ό,τι καλό και αγαθό σε πλείστους όσους τομείς, της Φιλοσοφίας, του Δικαίου, των Μαθηματικών, της Ιατρικής, ως και άλλων πρωτοποριακών Επιστημών; Έλεος!

Η ευγνωμοσύνη, σε ό,τι καλό σου έχουν προσφέρει οι πρόγονοί σου, είναι αναμφίβολα αυτό το ζωήρυτο συναίσθημα ελπίδας που διακατέχει όλους μας, για ένα καλύτερο μέλλον.

Ας μη μας διαφεύγει, ότι κανένα πράγμα στο κόσμο δεν είναι ωραιότερο από το φως της αλήθειας που διακρίνει τον πολιτισμό κάθε έθνους.

Η λημονιά κάθε Θρησκείας, οδηγεί στην απεμπόληση των ενάρετων καθηκόντων του ανθρώπου, και το άτομο χωρίς διδαχή της Θρησκείας του, είναι σαν τον ίππο που δεν έχει χαλινάρι!

Η Ιστορία κάθε Έθνους, είναι ο φάρος που φωτίζει τους ανθρώπους στο πέρασμα του χρόνου.

Ας μη μας διαφεύγει επίσης, πως η καλλιέργεια του νου μέσα από την Παιδεία και τη μάθηση, η οποία προέρχεται από αυτή, είναι τόσο αναγκαία για τον άνθρωπο, όσον η καθημερινή τροφή του ιδίου για τη επιβίωσή του επάνω στη γη.

Ας έχουμε πάντα υπόψη μας, πως η Παιδεία αποτελεί καταφύγιο για τους δυστυχισμένους, ενώ παράλληλα αποτελεί στολίδι για αυτούς που καταφεύγουν σε αυτήν.

Ο σημερινός κόσμος - ας μου επιτραπεί να αναφέρω - δύναται να ασθεί από την ορθή διδασκαλία των παιδιών μας, σε όλες τις φάσεις εκπαίδευσής των, αρχής γενομένης από το Δημοτικό - Γυμνάσιο - Λύκειο.

Η ημιμάθεια στην Παιδεία, είναι μέγιστο σφάλμα!

Τα σωστά εκπαιδευμένα άτομα εκμηδενίζουν κατά μεγάλο μέρος, την πιθανότητα λανθασμένων επιλογών.

Οι φρόνιμοι και λογικοί κάθονται και συζητούν, αλλά δυστυχώς στη σημερινή εποχή, οι ανόητοι και μωροί αποφασίζουν!

Τι άλλο να πούμε. Έχουμε ελπίδα στο Θεό, πως όλα αυτά αισίως και σύντομα θα διορθωθούν.

Ευχή πιστεύω ΟΛΩΝ μας.

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ

Του ξενιτεμένου αδελφού

"Ελα αδερφέ σε καρτερεί μια κρυσταλλένια βρύση
π' όχει νερά μουρμουριστά και χύνει τ' αφριομένα
Το έρμο ρημοκλήσι. Τ' αγέραστα ψηλά βουνά.
Τ' αγριολουλουδιασμένα."

Γιάννης Μάγκας

ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Πραγματοποιήθηκε στην πλατεία του Μεγάλου Χωριού. Ο Πρόεδρος κ. Τάκης Βονόρτας καλωσόρισε τον Δήμαρχο και ευχαρίστησε τους παρευρισκομένους για την παρουσία τους, κάνοντας τον απολογισμό του Τοπικού Συμβουλίου.

Στη συνέχεια ο Δήμαρχος κ. Κώστας Μπακογιάννης αναφέρθηκε στα έργα που έχουν γίνει αλλά και που θα πραγματοποιηθούν στο Μεγάλο Χωριό. Ευχαρίστησε για την συνεργασία και συγχάρηκε τον Σύνδεσμο Μεγαλοχωριτών για το έργο του.

Κατόπιν πήραν το λόγο οι παρευρισκόμενοι και έγινε διαλογική συζήτηση με πολλά παρόπονα στα τοπικά θέματα.

Το λόγο πήρε ο αντιδήμαρχος κ. Νίκος Σουλιώτης και ενημέρωσε για ζητήματα του τεχνικού προγράμματος.

Τέλος ζήτησε το λόγο ο αρχηγός της αντιπολίτευσης κ. Καρφής ο οποίος αντί να μιλήσει για τα τοπικά θέματα είπε ότι έκανε ένσταση "να μην πάρει ο Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών την οικονομική ενίσχυση".

Ζήτησε αμέσως το λόγο η Πρόεδρος του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών κ. Μαίρη Καλλιάνη καλωσορίζοντας τον Δήμαρχο, ευχαρίστησε για τη συνεργασία και ενημέρωσε ότι από τις αρχές του 2013 ο Σύνδεσμος έχει παράρτημα στον ιδιόκτητο χώρο μας στο γραφείο μας που βρίσκεται στο Μουσείο μας, ζήτησε δε από τον κ. Καρφή να ενημερώσει τους παρευρισκομένους γιατί έκανε την ένσταση.

Ο κ. Καρφής είπε ότι από τη στιγμή που δεν έχει ο Σύνδεσμος έδρα στο Μεγάλο Χωριό, ας έχει παράρτημα, δεν δικαιούται οικονομική ενίσχυση.

Εδώ θέλουμε να ευχαριστήσουμε τον τοπικό Σύμβουλο κ. Γιάννη Β. Μαντζιούτα που στην τοποθέτησή του, παρόλο που ανήκει στην ομάδα του κ. Καρφή, αναφέρθηκε με τόσο καλά λόγια στο έργο και την Ιστορία του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών.

Υ.Γ.: Το Δ.Σ. και τα μέλη του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών λυπούμαστε για τη στάση του κ. Καρφή απέναντι σε ένα Σύλλογο από τους τρεις πρώτους στην Ελλάδα βραβευμένους από την Ακαδημία Αθηνών για το έργο του και την προοφορά στο κοινωνικό σύνολο.

Το Δ.Σ.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Ο Θοδωρής Λάζογλου και η Γωγώ Παλιούρα του Ιωάννου απέκτησαν αγόρι. Να τους ζήσει.

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

- Ανθούλα Σαπουνάκη-Κατσίμπα
- Αθανάσιος Φλώρος
- Βασίλης Λύρας
- Ιωάννα Δουλαβέρη-Καρύπη
- Ελισάβετ Δασκαλάκη

❖❖❖

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

- 1η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΝΕΩΝ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Στην πρώτη συνάντηση που έγινε στην Αθήνα έγινε διαλογική συζήτηση. Έγινε δεκτή η πρόταση του Μπάμπη Αναγνωστόπουλου η 2η συνάντηση να γίνει το καλοκαίρι στο χωριό. Επίσης αποφασίστηκε ομόφωνα ο Σύνδεσμος να ανοίξει σελίδα facebook και έτσι εδώ και μήνες ο Σύνδεσμος έχει σελίδα δική του με 620 μέλη φίλους και 176 στην ομάδα Νέοι Μεγαλοχωρίτες [έως σήμερα]. Ευχαριστούμε την Ντορίτα Λαδοπούλου και τον Θανάση Παΐδα που ανέλαβαν να βοηθήσουν σε αυτό].

- 2η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ

Πραγματοποιήθηκε συνάντηση νεολαίας στις 22 Αυγούστου στην αίθουσά μας στο Μεγάλο Χωριό, μετά από πρόταση που έγινε στην πρώτη συνάντηση στην Αθήνα.

Παρευρέθησαν 32 νεολαίοι, τους καλωσόρισε εκ μέρους του Δ.Σ. η Πρόεδρος κ. Μαίρη Καλλιάνη, τους ενημέρωσε για το τι συζητήθηκε στην πρώτη συνάντηση, έγιναν ερωτήσεις και η συζήτηση εξελίχθηκε με ωραίες προτάσεις, σκέψεις, απόψεις και ιδιαιτερα με ενθουσιασμό για διοργάνωση δράσεων, όπως αγώνες ορεινού δρόμου, καθαρισμός χώρων ιδιαίτερα τουριστικών κ.λπ. και εθελοντισμό.

Η πρώτη δράση που αποφασίστηκε ήταν ο

καθαρισμός από το πάρκιγκ στο Κεφαλόβρυσο, ο οποίος και πραγματοποιήθηκε. Όλα τα παιδιά με πλήρη εξοπλισμό που τους δόθηκε, γάντια, σακούλες, τσουγκράνες, γέμισαν 21 σακούλες κιλούρου με άχρηστα αντικείμενα.... Οι παρατηρήσεις και οι προτάσεις πολλές από τα παιδιά. Στο τέλος στο Ρακόμελο ο Θανάσης Καρβέλης τους κέρασε καφέ, τον ευχαριστούμε.

Απόφαση του Δ.Σ. του Συνδέσμου και της επιτροπής νεολαίας είναι να σταλούν οι προτάσεις στο Δήμο και το Τοπικό Συμβούλιο.

Το Δ.Σ. συγχαίρει τα παιδιά και ελπίζει σε συνέχιση τη συνεργασίας όπως με όλες τις Επιτροπές... Η τρίτη συνάντηση θα γίνει στην Αθήνα και στο Μεγάλο Χωριό παράλληλα. Περισσότερα νέα από τον Κώστα Α. Μαντζιούτα.

- ΜΠΡΑΒΟ ΔΗΜΗΤΡΗ!!!

Ευρυτανικό χρώμα είχε ο βοσ Μαραθώνιος της Οίτης που πραγματοποιήθηκε την Κυ-

ριακή 22 Σεπτεμβρίου. 8ος ο δικός μας ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ. Το 80% της διαδρομής όλο δύσκολα μονοπάτια, πετρώδεις πλαγιές... Επόμενος στόχος του Δημήτρη ο 1ος Μαραθώνιος στις 10 Νοεμβρίου. ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΔΗΜΗΤΡΗ!!!!!!

- **Την 1η Οκτωβρίου** εορτάζεται κάθε χρόνο η "Παγκόσμια Ημέρα για την Τρίτη Ηλικία". Στο πλαίσιο της Ημέρας αυτής το καλύτερο ΔΩΡΟ για τους απόμαχους της ζωής, είναι κάτι που να προέρχεται από τα παιδιά. Οι μαθητές λοιπόν του Δημοτικού Σχολείου Μεγάλου Χωριού ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα και με τις κατευθύνσεις φυσικά των δασκάλων τους ετοίμασαν με κέφι χειροποίητες δημιουργίες, που απλόχερα προσέφεραν στους εξυπηρετούμενους του Προγράμματος "Βοήθεια στο σπίτι". Συγχαρητήρια στους δασκάλους και τα παιδιά.

· Α.Ο. ΠΟΤΑΜΙΑΣ

Όλοι μας αναπολούμε με νοσταλγία τις όμορφες στιγμές, καθώς και τις γκρίνιες και τις εντάσεις που μας χάρισε τόσα χρόνια η ομάδα του χωριού μας! Η ομάδα αυτή που κάτω από τα φτερά της όλοι μας ξεχνούσαμε τις μεταξύ μας διαφορές και είχαμε μόνο ένα στόχο την ΝΙΚΗ!

Κάθε χρόνο το ντέρμπι μεταξύ Μεγάλου και Μικρού Χωριού είχε μια διαφορετική αίγλη. Παρά την "κόντρα" του αποτελέσματος υπήρχε και υπάρχει πάντα η κατανόηση και η συμπαράσταση στα προσωπικά προβλήματα κάθε παίχτη "φίλου". Γιατί πάντα ήμασταν και ήμαστε φίλοι μεταξύ μας. Αυτό αποδείχτηκε και με την συγχώνευση των δυο ομάδων που εδώ και οχτώ χρόνια σαν Ποταμιά (πλέον) ρίχνετε στην μάχη του Α' τοπικού του νομού μας. Η μάχη αυτή δεν δίνεται μόνο στο γήπεδο, δίνετε και μέσα στην οικονομική καταιγίδα των καιρών μας φέρνοντας στο προσκήνιο ακόμη και το ενδεχόμενο της μη ύπαρξης του αθλητικού συλλόγου μας. Γι' αυτό με κάθε καλή πρόθεση ζητάμε την στήριξή σας και την εγγραφή σας στον αθλητικό σύλλογο των χωριών μας ώστε να γίνει δυνατή η συνέχεια του, στέλνοντας παράλληλα μια απάντηση στον ατομικιού της εποχής μας και πως όλοι μαζί μπορούμε.

Υπενθύμιση

Ως γνωστόν, η ετήσια συνδρομή όλων των μελών μας (εντός και εκτός Ελλάδος) αποτελεί το κυριότερο έσοδο του Συλλόγου μας. Η έγκαιρη καταβολή - αποστολή της συνδρομής απ' όλους μας συμβάλλει σημαντικά στις πάσης φύσεως οικονομικές υποχρεώσεις του Συλλόγου.

Για τους παραπάνω λόγους, παρακαλούμε όλους όσους έχουν εκκρεμότητες συνδρομών, να μην αμελήσουν να τις τακτοποιήσουν σύντομα, ώστε να βοηθήσουν ταμειακά το Σύλλογο.

Ευχαριστούμε.

Νέα Σχολική Χρονιά

Δάσκαλος στο Δημοτικό Σχολείο είναι ο κος Δημοσθένης Λιάκος, ενώ στο Νηπιαγωγείο είναι για 3η συνεχόμενη χρονιά η κα. Εύχαρη Σταυρίδου.

Στους Δασκάλους και στα παιδιά ευχόμαστε "Καλή σχολική χρονιά".

Τέρμα τα παιχνίδια στην άμμο και οι βουτιές στη θάλασσα, τώρα επιστροφή για μελέτη.

Φέτος το Δημοτικό Σχολείο έχει 8 παιδιά (4 κορίτσια και 4 αγόρια), ενώ το Νηπιαγωγείο έχει 3 παιδιά (και τα 3 αγόρια).

❖❖❖

Σκέψεις και προτάσεις

Γράφει ο **Κώστας Α. Μαντζιούτας**

Βλέποντας ότι υπάρχουν πολλά προβλήματα στο χωριό μας, η νεολαία Μεγάλου Χωριού πήρε μια σημαντική πρωτοβουλία να μαζευτούν αυτοί που πραγματικά αγαπούν το χωριό και να δουν τι μπορούν να κάνουν για το μέρος που μεγάλωσαν και ζουν! Αν και όχι τόσο οργανωμένα όσο θα έπρεπε, γιατί πολλοί ακόμα ήθελαν να έρθουν αλλά δεν τούς ενημερώσαμε έγκαιρα, μαζεύτηκε μια ομάδα νέων ανθρώπων που έχουν πραγματικά μέσα στην καρδιά τους το χωριό μας και δεν κοιτούν τα προσωπικά τους συμφέροντα με νέες ιδέες, όνειρα και με πολλή όρεξη για δουλειά και όχι λόγια!!! Μαζευτήκαμε στο λαογραφικό μουσείο Μεγάλου Χωριού και αποφασίσαμε πως προτεραιότητά μας θα είναι τα "γεφυράκια"! Αποφασίσαμε να πάμε την επόμενη Κυριακή κιόλας να ασχοληθούμε με αυτήν τη φυσική ομορφιά που έχουμε τόσο καιρό μέσα στα πόδια μας άλλα την έχουμε παραμελήσει! Έτοι την Κυριακή μαζευτήκαμε 24 άτομα κατά συντριπτική πλειοψηφία παιδιά που μένουν μόνιμα στο χωριό (σε αυτό έπαιξε ρόλο το γεγονός πως έγινε τέλος καλοκαιριού και πολλοί από αυτούς που θα ήθελαν να βοηθήσουν είχαν φύγει) και μαζέψαμε πάνω από 20(!) σακούλες σκουπίδια, ξύλα που εμπόδιζαν το νερό και κάναμε ό,τι μπορούσαμε για να γίνουν έτοι όπως θα έπρεπε να είναι πάντα! Εύχομαι αυτό να είναι μόνο η αρχή και η νεολαία Μεγάλου Χωριού να αρχίσει να πάρνει την κατάσταση του χωριού στα χέρια της!

ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΝΕΑ

1° Διεθνές Συνέδριο Νέων Ευρυτάνων

Γράφει η Ντορίτα Λαδοπούλου

Για 1η φορά φέτος, από τις 30 Αυγούστου έως την 1η Σεπτεμβρίου, ο Δήμος Καρπενησίου υποδέχτηκε, στο Σύνεδριακό του Κέντρο, περισσότερους από 200 νέους Ευρυτάνες που ήλθαν από την Ελλάδα και το εξωτερικό για να συμμετέχουν στο 1° Διεθνές Συνέδριο Νέων Ευρυτάνων που διοργάνωσε.

Στόχος της διοργάνωσης του Συνεδρίου ήταν η ενημέρωση των νέων Ευρυτάνων για τις προοπτικές ανάπτυξης του τόπου τους, η ενθάρρυνση τους στο σχεδιασμό νέων βιώσιμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών -που θα αναδείξουν τη φυσιογνωμία και τη μοναδικότητα της Ευρυτανίας συμβάλλοντας στην ανάπτυξή της -και η σύσφιξη των μεταξύ τους σχέσεων.

Στην τριήμερη διάρκεια του Συνεδρίου, όσοι το παρακολούθησαν είχαν την ευκαιρία να ακούσουν τις εμπειρίες και να συζητήσουν με ανθρώπους που έχουν δημιουργήσει και διατηρούν τις δικές τους επιτυχημένες επιχειρήσεις στην περιοχή της Ευρυτανίας και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, καθώς και με πολιτικούς, οικονομικούς κ.α. επιστήμονες που παρακολούθησαν από κοντά τις τάσεις της επιχειρηματικής ανάπτυξης σε πανελλαδικό και διεθνές επίπεδο.

Στο 1° Διεθνές Συνέδριο Νέων Ευρυτάνων προσκλήθηκαν να συμμετέχουν με εκπροσώπους τους όλοι οι Σύλλογοι των χωριών της Ευρυτανίας, μεταξύ αυτών και ο δικός μας. Εκ μέρους του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή» το Συνέδριο παρακολούθησαν οι: Κώστας Μαντζιούτας, Θανάσης Παΐδας και Ντορίτα Λαδοπούλου. Τόσο οι εντυπώσεις των δικών μας συμμετεχόντων όσο και των περισσότερων συνέδρων ήταν θετικές και ενθαρρυντικές για το μέλλον της Ευρυτανίας.

Το Συνέδριο έκλεισε με μια πολύ σημαντική για όλους τους Ευρυτάνες ανακοίνωση του Δημάρχου Καρπενησίου, κ. Κώστα Μπακογιάννη, που πρότεινε την ίδρυση Δικτύου Νέων Ευρυτάνων υπό την αιγίδα του Δήμου Καρπενησίου. Το Δίκτυο Νέων Ευρυτάνων θα έχει σκοπό να συντονίζει δράσεις ώστε να φέρνει τους νέους από διαφορετικά μέρη της Ευρυτανίας σε επαφή. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί η ευκαιρία στους νέους, τους Συλλόγους και τα χωριά όλου του Νομού να δικυρωθούν, να γνωρίσουν καλύτερα την Ευρυτανία που αγαπούν, ν' ανταλλάσσουν ιδέες, ν' αναπτύξουν σχέσεις και να δημιουργήσουν δεσμούς που θα φέρουν πιο κοντά τους ανθρώπους τους και θα ωφελήσουν στην τοπική τους ανάπτυξη.

- Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Εντύπωση έκανε η συνέντευξη του Δημάρχου Καρπενησίου κ. Κ. Μπακογιάννη στο περιοδικό «The paper» και μπράβο του, γιατί είπε μεγάλη κουβέντα. «Χρειαζόμαστε, δήλωσε, κυβέρνηση καμικάζι, να θυσιαστεί για να σωθεί η χώρα». Ωραία ως έκφραση αυτή η άποψη, αλλά -γιατί να μην το πούμε;- ποια κυβέρνηση θα βρεθεί, όχι να θυσιαστεί, αλλά να θυσιάσει τις μισές αποδοχές των μελών της την ώρα που μειώνει συνεχώς μισθούς και συντάξεις. Δεν έχει πλοίο για μας, δεν έχει οδό -κατά τον Καβάφη- που γιορτάζουμε την επέτειο της γέννησής του.

- Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΜΠΙΖΙΩΝΗΣ ήταν και φέτος κοντά μας με την αγαπητή σύζυγό του. Τον καλωσόρισαν στο Μουσεία μας μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου μας.

- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΕΣ

Κοινωνικό παντοπολείο, κοινωνικό σούπερ μάρκετ, κοινωνικά συσσίτια. Το Καρπενήσι άμως έχει και μια πρωτιά. Δημιουργεί τον Κοινωνικό Λαχανόκηπο. Τα ζαρζαβατικά θα διανέμονται σε άπορες οικογένειες. Πιστεύω πως πολλοί θα δηλώσουν συμμετοχή στην καλλιέργεια. Θα δούμε πολλούς εθελοντές με την τσάπα να σκαλίζουν. Και θάναι όχι μόνο τιμητική αυτή η δουλειά τους, αλλά περισσότερο διδαχή στην πράξη... Για μικρούς και μεγάλους...

- Η ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΑΛΛΗ

Ο Δημήτρης Φαλλής με τις πολλές πνευματικές δραστηριότητες είναι και ποιητής. Από αυτούς που μετουσιώνουν την καθημερινότητα και τις ευαισθησίες των ανθρώπων σε στίχους. Απλούς, κατανοητούς, που αφήνουν στον αναγνώστη μια γεύση ανθρωπιάς και πίστης. Κι ο ελεύθερος στύχος του κι ο παραδοσιακός έχουν την ομορφιά της συναισθηματικής παράδοσης. Η Ποίηση στην πράξη.

- Ο Ευρυτάνας Γιάννης Αντωνίου παρέλαβε την Ολυμπιακή Φλόγα από την Αρχαία Ολυ-

μπία για το μακρύ ταξίδι... έφθασε στην πλατεία Καρπενησίου η φλόγα... και αναχώρησε από το Καρπενήσι με τελευταίο Λαμπαδηδρόμο τον Ευρυτάνα Δήμο Αθανασίου.

- Ο Φιλανθρωπικός Σύλλογος Ευρυτανίας ΣΥΝ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ διοργάνωσε δυο εκδηλώσεις σημαντικού ενδιαφέροντος. Η 1η το Σάββατο 10 Αυγούστου στην πλατεία Καρπενησίου, σε συνεργασία με το Ράδιο Καρπενήσι, συγκέντρωσε τρόφιμα για το ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ. 58 κιβώτια ταξίδεψαν για τον προορισμό τους. Ευχαριστούμε όσους συνέβαλαν στην προσφορά αυτή. Η 2η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Κασμίρ υπό την αιγίδα του Δήμου Καρπενησίου στις 17 Αυγούστου. Μουσική βραδιά ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ, για να στηριχτούν αυτοί που μας έχουν ανάγκη. Τα έσοδα από τη βραδιά θα διατεθούν για τρόφιμα για το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Καρπενησίου. Τελειώνοντας τον απολογισμό της χρονιάς η Πρόεδρος κ. Μ. Καλλιάνη ανακοίνωσε το έργο της χρονιάς, ΕΡΓΟ ΖΩΗΣ, τη δη-

μιουργία σε συνεργασία με το Δήμο Καρπενησίου, την ανακαίνιση του σπιτιού για τον ΧΑΜΟΓΕΛΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ στην Ευρυτανία!!! Ευχή όλων μας η σύσταση ομάδας εθελοντών φίλων του Χαμόγελου του Παιδιού στην Ευρυτανία.

- ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ. Η ομάδα Φύλων του Χαμόγελου είναι αυτόνομη και συστάθηκε με υπεύθυνο τον κ. Φίλιππο Καλλιάνη, οι χορηγοί ευρέθησαν και προχωράμε...

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Επιμέλεια: Μαίρη Καλλιάνη

- Μερικοί άνθρωποι το μόνο που κάνουν είναι να ...ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ ΆΛΛΟΥΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑ ΤΟΥΣ ΛΑΘΗ...!!! Μερικοί άνθρωποι... ΑΠΑΛΛΑΣΣΟΥΝ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥΣ ΡΙΧΝΟΝΤΑΣ ΛΑΣΠΗ ΣΕ ΆΛΛΟΥΣ...!!!
- Μερικοί άνθρωποι... ΝΤΡΟΠΙΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ...!!
- Μερικοί άνθρωποι... ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΙΔΕΑ ΤΙ ΘΑ ΠΕΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ...!!!
- Μερικοί άνθρωποι... ΨΑΧΝΟΥΝ ΤΟ ΦΩΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟ ΡΙΞΟΥΝ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ ΤΟΥΣ....!!!
- Μερικοί άνθρωποι.... ΤΑ ΒΑΖΟΥΝ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ ΔΙΟΤΙ ΤΑ ΔΙΚΑ ΤΟΥΣ ΕΧΟΥΝ ΑΞΙΑ... ΤΩΝ ΆΛΛΩΝ ΟΧΙ....!!!
- Μερικοί άνθρωποι... ΒΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΓΩ ΤΟΥΣ, ΠΑΝΩ ΑΠ' ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΛΑ!!!
- Μερικοί άνθρωποι... ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΣΚΙΑΣ..... ΑΝΘΡΩΠΑΚΙΑ...!
- Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΟΤΑΝ ΧΑΡΙΖΕΙ
  - 1. Στους εχθρούς του: Συγχώρεση
  - 2. Στους φίλους του: Την καρδιά του
  - 3. Στα παιδιά του: Παράδειγμα
  - 4. Στους αντιφρονούντες: Ανοχή
  - 5. Στον πατέρα του: Υπακοή
  - 6. Στη μητέρα του: Τρυφερότητα
  - 7. Στον εαυτό του: Αυτοσεβασμό
  - 8. Στους γείτονές του: Καλούς τρόπους
  - 9. Στους παραπαίοντες: Κατανόηση
- Όταν η καρδιά ραγίσει ....η συγνώμη δεν μπορεί να κάνει τίποτα.
- Ο πόνος μου ίσως είναι η αιτία για το γέλιο κάποιου άλλου... αλλά το ΓΕΛΙΟ ΜΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΤΕ Η ΑΙΤΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΚΑΠΟΙΟΥ ΆΛΛΟΥ [Τσάρλι Τσάπλιν]
- Τίποτα πιο δύσκολο από την ευθύτητα και τίποτα πιο εύκολο από την κολακεία [Φ. Ντοστογιέφσκι]
- Η ζωή είναι πολύ μικρή για δεύτερες σκέψεις... δεύτερες εικόνες... δεύτερους ανθρώπους...
- Λένε πως δεν ξέρεις τι έχεις, μέχρι να το χάσεις... η αλήθεια είναι ότι δεν πιστεύεις πως θα το χάσεις...
- Είδες ποτέ σάβανο με τοσέπες;; όλα εδώ μένουν [Γέροντας Παΐσιος]
- Οι ανώτεροι άνθρωποι υπομένουν έστω και με πικρία τα βαριά λόγια των κατωτέρων τους
- Η δύναμη ενός άνδρα ....δεν φαίνεται στη μαγικά του... ΆΛΛΑ ΣΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ της γυναίκας που είναι δίπλα του!!!!
- ΑΓΕΝΕΙΑ είναι η προσπάθεια του χαμηλού επιπέδου ατόμων να παραστήσουν τους σπουδαίους... όσα χρήματα και αν έχουν.....
- Αυτό που έχει σημασία στη ζωή είναι να έχεις δίπλα σου ανθρώπους που είναι αληθινού!!!!!!
- Η συκοφαντία συνήθως χτυπάει τους άξιους ανθρώπους, όπως τα σκουλήκια ρίχνονται επάνω στα καλύτερα φρούτα.....!!
- Αν ζούμε με το "μη" και με το "δεν" η ζωή μας θα είναι ένα μηδέν!!!!!!
- Το επόμενο στάδιο της ΖΗΛΙΑΣ είναι η ΤΡΕΛΑ !!!!! [Dotser]
- Η ζωή είναι ο μεγαλύτερος δάσκαλος, πρώτα σε εξετάζει και μετά σου παραδίδει το μάθημα!!!!!!
- Δεν θέλω τα μεγάλα πράγματα από τη ζωή... αλλά εκείνα τα μικρά, που κάνουν τη ζωή μεγάλη!!!!

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Το ουρλιαχτό της γης

Επιμέλεια Μαίρη Καλλιάνη

Η ανθρωπότητα, εδώ και μια 20ετία, διανύει την πιο κρίσιμη περίοδο, από υπάρξεώς της σε τούτο τον πλανήτη. Και τούτο γιατί τα τελευταία χρόνια συντελούνται περιβαλλοντικές αλλαγές, με τεράστιες επιδράσεις στην υγεία μας. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η αραιώση του όζοντος της στρατόσφαιρας, η εξάντληση των υπογείων υδάτων, η μόλυνση των υδάτων του εδάφους και η υποβάθμιση των συστατικών του, είναι μερικές από τις αλλαγές που απειλούν τη σταθερότητα των οικοσυστημάτων και κατ' επέκταση ολόκληρο τον πλανήτη. Μόνο το 1994 είχαμε 500 μικρά και μεγάλα οικολογικά ατυχήματα σε ολόκληρη την Ευρώπη, με σοβαρότατες συνέπειες στην υγεία των πολιτών.

Την ίδια χρονιά το οικοσύστημα του πλανήτη δέχεται ένα καίριο πλήγμα. Έξι εκατομμύρια στρέμματα παρθένου δάσους και μεγάλο τμήμα του εθνικού δρυμού κοντά στο Σίνδει μετατράπηκαν σε σεληνιακό τοπίο από τη μεγαλύτερη πυρκαϊά των τελευταίων 200 ετών που έπληξε την Αυστραλία. Η φωτιά έκαιγε επί δέκα ημέρες και εκτεινόταν σε εκατοντάδες χιλιόμετρα. Χρειάστηκαν δέκα χιλιάδες πυροσβέστες, εθελοντές, στρατός και ελικόπτερα για να τη θέσουν υπό έλεγχο. Κάηκαν περισσότερα από εκατό σπίτια και εκατοντάδες άλλα υπέστησαν ζημιές. Η οικολογική καταστροφή είναι ανυπολόγιστη, αν σκεφθεί κανείς ότι μαζί με τα δάση που κάηκαν, χάθηκαν χιλιάδες ζώα και οικοσυστήματα που θα χρειαστούν πολλές δεκαετίες για να επανέλθουν.

Η καταστροφή είναι ολέθρια για ολόκληρη την ανθρωπότητα, γιατί η Αυστραλία είναι ένα φυσικό μουσείο, όπου επιβιώνει ένας πρωτόγονος προϊστορικός κόσμος που δεν υπάρχει πουθενά αλλού στη γη. Η ήπειρος αυτή παρέμεινε ανέγγιχτη από γεωφυσικές αλλαγές τα τελευταία 50 εκατομμύρια χρόνια. Και όμως, έφτασε το χέρι ενός παράλογου εγκληματία για να καταστρέψει την επί χιλιετρίδες αδιατάραχτη ηρεμία του φυσικού περιβάλλοντος, μέσα σε λίγα 24ωρα. Υπολογίζεται ότι χάθηκαν χιλιάδες καγκουρό, ελάφια, άλλα μαρσιποφόρα και μεγάλος αριθμός ερπετών, πολλά από αυτά αποτελούσαν ακόμα πηγή ενημέρωσης για τους επιστήμονες για την εξέλιξη των ειδών. Αγνωστος παραμένει ακόμα ο αριθμός ειδών ζωής που αφανίστηκαν.

Κι αν πάμε λίγο πιο πίσω, στην περίοδο του Πολέμου του Κόλπου, ποιος δεν θυμάται τις πετρελαιοπηγές που έκαιγαν επί μήνες με αποτέλεσμα τα οξείδια του αζώτου και του θείου που απέμειναν επί εβδομάδες στην ατμόσφαιρα να δημιουργήσουν δξινη βροχή με καταστρεπτικές συνέπειες στη χλωρίδα και την πανίδα. Του ίδιου μεγέθους είναι οι καταστροφές που προκαλούνται από τις συχνές φωτιές στη ζούγκλα του Αμαζονίου.

Ανάλογη επιβάρυνση στις κλιματολογικές συνθήκες που επηρεάζουν το μέλλον της γης ολόκληρης έφερε και η έκρηξη του Πινατούμπο στις Φιλιππίνες το 1991. Οι επιστήμονες είπαν τότε πως προκάλεσε πτώση στη θερμοκρασία του πλανήτη, σε βαθμό που έκανε τους ειδικούς να λένε πως είχαμε τη μεγαλύτερη κλιματική επίπτωση του αιώνα. Είκοσι τόνοι διοξειδίου του θείου εκτοξεύτηκαν στην στρατόσφαιρα, δημιουργώντας ένα λεπτό μανδύα, ο οποίος περιό-

ρισε την ήλιακή ακτινοβολία. Ο πλανήτης ψύχθηκε κατά 0,3 έως 0,4 βαθμούς Κελσίου με αποτέλεσμα να ακολουθήσει έντονη κλιματική αναστάτωση.

Ιδιαίτερα κρίσιμη κρίνεται η κατάσταση στην Ευρώπη, πάνω από την οποία μειώνεται με σταθερή ταχύτητα το στρώμα του όζοντος. Μόνο το πρώτο τρίμηνο του 1993 τα ποσοστά μείωσης υπολογίστηκαν στο 14%. Το πρόβλημα αναμένεται να γίνει εντονότερο σε σχέση με την πυκνότητα του πληθυσμού, λόγω της περιορισμένης έκτασης. Ήδη τα περιβαλλοντικά προβλήματα που επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα είναι αρκετά μεγάλα. Καυσαέρια, εκπομπές τοξικών αερίων, άλογη χρήση εντομοκτόνων και παρασιτοκτόνων, χημικά απόβλητα, είναι οι κυριότερες πληγές του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος. Υπολογίζεται ότι στις πλέον πυκνοκατοικημένες περιοχές της Ευρώπης, το 50% των θηλαστικών, των ερπετών, των πτηνών και των αμφιβίων, το 20% των ψαριών και των σπονδυλωτών απειλούνται με εξαφάνιση. Τα προβλήματα που έχουν συσσωρευθεί, πολλά και δυσεπίλυτα. Η μόλυνση των υδάτινων αποθεμάτων είναι εξίσου σοβαρή με την μόλυνση της ατμόσφαιρας. Μερικοί αριθμοί δίνουν ανάγλυφα το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Τα λύματα των χωρών της ΕΟΚ υπολογίζονται σε 420.000.000 τόνους το χρόνο, τα βιομηχανικά απόβλητα σε 1.430.000 τόνους έναντι 2.100.000 τόνων παγκοσμίως. Σε σύνολο 348.000.000 τόνων επικίνδυνων αποβλήτων, τα 303.000.000 προέρχονται από χώρες της Κοινότητας.

Οι ωκεανοί έχουν μολυνθεί ανεπανόρθωτα. Μόνο στη Μεσόγειο κάθε χρόνο χύνονται 1.000.000 τόνοι πετρελαίου από τα εμπορικά πλοία που τη διασχίζουν, με αποτέλεσμα τα ιχθυαποθέματα του πλανήτη να έχουν φτάσει στα όριά τους. Με αρνητικές, βεβαίως, συνέπειες στην ανάπτυξη του παραθαλάσσιου τουρισμού, ο οποίος έχει πληγεί λόγω της μόλυνσης των ακτών.

Καθημερινά αφανίζονται τεράστιες δασικές εκτάσεις στον Αμαζόνιο, τις Φιλιππίνες, την Ιαπωνία, την Κεντρική Αμερική, τη Νοτιοανατολική Ασία και τη χερσόνησο των Ινδιών. Σοβαρά, επίσης απειλείται η θαλάσσια βιολογική ποικιλότητα, σε μια εποχή που η θαλάσσια φωτοσύνθεση είναι απαραίτητη όσο ποτέ, διότι επιτελεί σημαντικό εξισορροποιητικό έργο έναντι του κινδύνου του φαινομένου του θερμοκηπίου.

Αν η θερμότητα πάψει να απορροφάται από τους ωκεανούς, η θερμοκρασία θα αυξάνεται επησίως δύο βαθμούς Κελσίου κατά μέσο όρο. Οι συνέπειες πλέον είναι γνωστές: αύξηση των μορφών του καρκίνου του δέρματος. Ταυτόχρονα η ζωή στις μεγαλουπόλεις έχει γίνει ανυπόφορη. Νέφος, τόνοι σκουπιδιών, ρύπανση, μολύνσεις, καταστροφικές πλημμύρες, κάνονταν τη ζωή πιο δύσκολη με ανεπανόρθωτες βλάβες στην υγεία του ανθρώπου.

Η κατάσταση όσο πάει και χειροτερεύει, παρά τις εκκλήσεις των επιστημόνων για μείωση των δραστηριοτήτων που επιβαρύνουν και διαταράσσουν τη φυσική ισορροπία. Μετά από ζωή 5 εκατομμυρίων ετών, η γη αδυνατεί πλέον να συντηρήσει τη ζωή των κατοίκων της, με συνέπεια η μακροβιότητα να περιορίζεται σταδιακά.

Η ανθρώπινη επέμβαση και η ανεξέλεγκτη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην "έκρηξη της γης".

**Ζήσε την κάθε μέρα
σαν να είναι η τελευταία!**

Ιαστικά ΜΥΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΝΑ ΦΤΑΣΕΤΕ ΤΑ... 150

Επιμέλεια Μαίρη Καλλιάνη

Ακολουθήστε απλά και καθημερινά βήματα, που θα σας χαρίσουν όχι μόνο μακροβιότητα, αλλά και ευημερία.

- Γέλιο και Χαρόγελο.** Σε μια μελέτη του 2012, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό "Aging", ερευνητές από το Albert Einstein College of Medicine και το Πανεπιστήμιο Yeshiva εντόπισαν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά στις προσωπικότητες 243 αιωνόβιων. Μεταξύ αυτών: Η αγάπη για το γέλιο. Χαμογελάτε. Δεν είναι μόνο το αισιόδοξο πνεύμα που προκαλεί ένα χαμόγελο, αλλά και μελέτη του 2010, επιβεβαιώνει εικασίες ότι πιθανόν το χαμόγελο είναι η απάντηση στη μακροζωία.
- Βήμα - βήμα:** Ο 123χρονος Βολιβιανός Carmelo Flores Laura, γεννήθηκε στις 16 Ιουλίου του 1890 και είναι ο γηραιότερος άνθρωπος (με τεκμηριωμένα έγγραφα) στον κόσμο. Ο ίδιος όταν ρωτήθηκε από το Associated Press, πώς οφείλεται η μακροζωία του, απάντησε πολύ απλά: Περπατώ πολύ, αυτό είναι όλο.
- Ευτυχία:** Μια μελέτη του 2011 διαπίστωσε ότι μεταξύ των ηλικιωμένων, η ομάδα που σκόραρε ως "πιο ευτυχισμένη" είχε ποσοστό θνητιμότητας της τάξης του 3,6%. Λιγότερο δηλαδή από το μισό του ποσοστού θνητιμότητας που είχαν οι πιο δυστυχισμένοι, οι οποίοι έφταναν το 7,3%.
- Είπε κανείς delivery;** Το 2012 δημοσιεύτηκε μία μελέτη που υποστήριζε ότι οι άνθρωποι που μαγειρέυουν στο σπίτι έως και πέντε φορές την εβδομάδα είχαν 47% περισσότερες πιθανότητες να είναι ακόμα ζωντανοί μετά από μια δεκαετία. Οι ερευνητές εξέτασαν 1.888 άνδρες και γυναίκες ηλικίας άνω των 65 ετών, που ζούσαν στην Ταϊβάν.
- Αστραφτερό χαμόγελο:** Η κακή στοματική υγιεινή έχει συσχετιστεί με μειωμένο προσδόκιμο ζωής. Η διατήρηση ενός υγιούς στόματος με συχνό βούρτσισμα και χρήση οδοντικού νήματος μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο για καρδιακές παθήσεις, άνοια και εγκεφαλικό επεισόδιο.
- Ένα βαρύ γλυκό, παρακαλώ:** Ένα φλιτζάνι ελληνικού καφέ την ημέρα, τον γιατρό του κάνει πέρα. Ο ελληνικός καφές έχει πλούσια αντι-οξειδωτική δράση και πολυ-φαινόλες και θα μπορούσε να αποτελέσει το μυστικό της μακροζωίας. Ερευνητές της Ιατρικής Σχολής Αθηνών, διεξήγαγαν τη μελέτη τους σε 71 άνδρες και 71 γυναίκες, που ζούν στην Ικαρία, γνωστή για τη μακροζωία των κατοίκων της, και διαπίστωσαν ότι εκείνοι που πίνουν ελληνικό καφέ σε καθημερινή βάση είχαν καλύτερη ενδοθηλιακή λειτουργία από εκείνους που έπιναν άλλα είδη καφέ.
- Μία χωριάτικη στα 4:** Οι ηλικιωμένοι που ακολουθούν μια μεσογειακή διατροφή, πλούσια σε υγιεινά λίπη (όπως το ελαιόλαδο), ψάρια, φρέσκα φρούτα και λαχανικά, μπορούν να αυξήσουν τη διάρκεια της ζωής τους έως και 20%, σε σύγκριση με τους συνομηλίκους τους, που επιλέγουν άλλες διατροφές.
- Σταματήστε το παφ-πουν:** Έρευνες δείχνουν ότι οι γυναίκες που σταματούν το τοιγάρο ζουν μέχρι και 10 χρόνια περισσότερο από εκείνες, που επιμένουν να καπνίζουν. Επίσης, ανάλογα είναι τα στοιχεία και για τον ανδρικό πληθυσμό.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Περίδας Θεοδόσιης και Ελένη στη μνήμη του Αθαν. Χαμπερή	100 ευρώ
Πουρνάρας Γιάννης και Ζωή στη μνήμη Αθαν. Χαμπερή	100 ευρώ
Δοντάς Δημήτρης (φίλος οικογένειας Μακριή)	100 ευρώ
Καραγιάννης Χρήστος	100 ευρώ
Ιερά Μονή Προυσσού	100 ευρώ
Τσελεπής Σ. Δημήτριος στη μνήμη Θ. Χαμπερή	50 ευρώ
Οικογένεια Ιωάννου και Λαμπρινής Παλιούρα στη μνήμη Ι. Λύρα	50 ευρώ
Φλώρος Γιάννης	35 ευρώ
π. Κων/νος Λαμπαδάρης	30 ευρώ
Οικογένεια Κων/νου και Ντίνας Ψιλοπούλου στη μνήμη Ι. Λύρα	20 ευρώ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Χασεκίδου Ελένη στην μνήμη της αδελφής της Δέσποινας	500 ευρώ
Καλλιάνης Φίλιππος και Μαίρη	300 ευρώ
Τουλούπα Έφη στη μνήμη Αθ. Χαμπερή	100 ευρώ
Πατακιάς Κώστας στη μνήμη του πατέρα του Ευάγγελου	90 ευρώ
Χόνδρου Κυριακή	50 ευρώ
Πασσά Νένα	50 ευρώ
Ανδρίτσου Μίνα στην μνήμη του συζύγου της Λεωνίδα	50 ευρώ
Γιαταγάνας Γεώργιος	50 ευρώ
Λούκας Μάρθα στη μνήμη Γρηγόρη Λιάπη	50 ευρώ
Καραπιπέρης Θεόδωρος	50 ευρώ
Αραπογιάννη Αγγελική και Νίκος στη μνήμη των γονέων Κώστα και Μαρίκας	50 ευρώ
Αραπογιάννης Νίκος στη μνήμη Ανδριανής και Γεωργίου Δασκαλάκη	50 ευρώ
Αραπογιάννης Νίκος στη μνήμη Ελένης και Κωνσταντίνου Βλαχάκη	50 ευρώ
Αραπογιάννης Νίκος στη μνήμη Βασιλικής και Αλέκου Αλεξίου	50 ευρώ
Μπακατούιάς Γιάννης στη μνήμη Γρ. Νάκη	50 ευρώ
Μπακατούιάς Κώστας και Κική στη μνήμη Γρ. Νάκη	50 ευρώ
Κοντοθανάσης Νίκος στη μνήμη Δημητρίου και Ελένης Γαβρίλη	50 ευρώ
Κοντοθανάσης Νίκος στη μνήμη Γεωργίου Παΐζη	50 ευρώ
Φέκκα Αικατερίνη στη μνήμη γονέων και αδελφών	40 ευρώ
Βαστάκης Νικόλαος και Γεωργία στη μνήμη Γρηγόρη Λιάπη	30 ευρώ
Βαστάκης Νικόλαος και Γεωργία στη μνήμη Θανάση Χαμπερή	25 ευρώ
Βαστάκης Νίκος και Γεωργία στη μνήμη Φώτη Μπακατούιά	50 δολ.
Λούκας Μάρθα στη μνήμη Φώτη Μπακατούιά	50 δολ.

ΓΙΑ ΤΗ ΦΜΧ

Νικόπουλος Αθανάσιος	80 ευρώ
Αραπογιάννης Γιώργος	50 ευρώ

Λύρας Χρήστος	40 ευρώ
Ντουφεκιάς Θύμιος	40 ευρώ
Γιαννακόπουλος Γιώργος	40 ευρώ
Μαντζιούτας Κώστας	40 ευρώ
Βαστάκη Ευαγγελία	30 ευρώ
Τουλούπας Θάνος	30 ευρώ
Κοντοκώστας Στέλιος	30 ευρώ
Μόκας Παναγιώτης	30 ευρώ
Νασιοπούλου Βασιλική	25 ευρώ
Αφοί Καλύβα	25 ευρώ
Βονόρτας Γιάννης	20 ευρώ
Καλαντζής Φώτης	20 ευρώ
Κουτσολουκάς Ευάγγελος	20 ευρώ
Κωστοπούλου-Λώλου Ιωάννα	10 ευρώ
Μπούρας Βασίλης	10 ευρώ
Μπακατσιάς Αθανάσιος	10 ευρώ
Αφοί Κακούρα	10 ευρώ
Θ. Πανάρα (Μεσοστράτη)	10 ευρώ
Τζαβέλη Σταυρούλα	10 ευρώ
Τσινιάς Κώστας	10 ευρώ
Καρβέλης Θανάσης	10 ευρώ
Καρβέλης Αλέκος	10 ευρώ
Καστανάς Παναγιώτης	10 ευρώ
B.B.	10 ευρώ
Η POKA	10 ευρώ
Παιδιά Εργ. Χρυσοχοΐας	10 ευρώ
FRESH Ζαχαροπλαστείο	10 ευρώ
Νταής Δημήτρης	10 ευρώ
Acanto	10 ευρώ
Πρασσάς Γιώργος	10 ευρώ
Δασκαλάκη Ευθυμία	10 ευρώ
Τριανταφύλλη Κική	10 ευρώ
Αζακάς Κώστας	10 ευρώ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Καρίπης Αθανάσιος	80 ευρώ
Χαμπερή Ζωή	50 ευρώ
Γιαταγάνας Γεώργιος	50 ευρώ
Πριόβολος Γεώργιος	30 ευρώ

I.N. ΓΑΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΑ ΠΡΟΥΣΙΩΤΙΣΣΗΣ

Μαλικούτη Μαρία και Αθανασία	40 ευρώ
------------------------------------	---------

Για τις παραπάνω ευγενικές προσφορές αγάπης ο Σύνδεσμος εκφράζει σε όλους τις ευχαριστίες του

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΠΕΝΘ

«Μακάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίῳ αποθνήσκοντες»
(Αποκ. 14,13)

Διόρθωση

Στη νεκρολογία του προηγούμενου τεύχους για την Αθανασία Πριτσιόλη, αντί αγαπημένη μου μανούλα, γράφτηκε αγαπημένη μου Φανούλα.

Ιωάννης Λιάτσος

Την Τρίτη 29 Φεβρουαρίου 2013 έφυγε από κοντά μας ο αγαπημένος μας θείος και παππούς Ιωάννης Λιάτσος. Ήταν γιος του Νικολάου Λιάτσου και της Μαρίας, το γένος Περίδα. Γεννήθηκε το 1911 στο Μεγάλο Χωριό και μετανάστευσε στην Κωνσταντινούπολη το 1925, όπου εργάστηκε στο παντοπωλείο του πατέρα του, του οποίου αργότερα έγινε ιδιοκτήτης. Το 1947 παντρεύτηκε την Βασιλική Καρατζά. Δεν απέκτησαν δικά τους παιδιά. Μετά τα γνωστά επεισόδια της Πόλης το 1955 και την αρπαγή των περιουσιών από τους Τούρκους, κατέληξε στην Αθήνα, όπου το 1959 άνοιξε το δικό του παντοπωλείο στην περιοχή του Ζωγράφου.

Θείε Γιάννη έφυγες πλήρης ημερών (102 ετών). Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Τα ανίψια σου

Γρηγόρης Λιάπτης

Στις 4 Ιουλίου του 2013 έφυγε ο αγαπημένος Λιάπτης Γρηγόριος του Νικολάου και της Παρασκευής, ετών 58. Γεννήθηκε στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας, όπου και μεγάλωσε μέχρι τα 12 χρόνια του. Ύστερα για βιοποριστικούς λόγους έζησε στην Αθήνα, όπου συνέχισε το σχολείο και εργάστηκε ταυτόχρονα.

Αργότερα στα 15 του έφυγε για την Αμερική, όπου έζησε και εργάστηκε εκεί μέχρι που παντρεύτηκε και δημιούργησε οικογένεια. Γεμάτος εμπειρία και γνώσεις πάνω στην τέχνη της μαγειρικής, γύρισε στην Ελλάδα στα 24 του και δημιούργησε δική του επιχείρηση με μεγάλη επιτυχία.

Ήταν άνθρωπος έξυπνος, ευχάριστος και με μεγάλο ζήλο σε ό,τι καταπιανόταν. Εξαιρετικός σύζυγος και πατέρας και αγαπητός σε όσους τον γνώριζαν. Θα λείψει σε όλους μας και θα τον θυμόμαστε πάντα.

Η οικογένειά σου

Ιωάννης Λύρας

Γεννήθηκε το 1940 στο Γαύρο Ευρυτανίας, όπου έζησε με τ' αδέλφια του Κωνσταντία, Δη-

μήτρη, Γιώργο και Βασίλη έως τα 13 του χρόνια. Ανήσυχος, αναζητούσε την πρόδοιο από μικρή ηλικία και έφυγε για την Αθήνα, όπου δούλεψε στο "Αγροτικόν" του Α. Χασκόπουλου και δύπος έλεγε "σπουδασε στο πανεπιστήμιο... απέναντι!".

Στα 18 του ξεκινάει να μάθει την τέχνη της χρυσοχοΐας από τον θείο του κ. Λαδόπουλο, έναν από τους καλύτερους τεχνίτες της εποχής.

Το 1966 ταξιδεύει στη Νότιο Αφρική όπου γνωρίζει τη σύζυγό του Έννια και αποκτούν τον γιο τους Χρήστο. Με αφοσίωση και αγάπη πρόσφερε στην οικογένειά του και τους γονείς του και επέστρεψε οικογενειακώς μετά από 30 χρόνια στην πατρίδα.

Πρόλαβε να χαρεί τα εγγόνια του Γιάννη και Τίνα, γνωστός σ' αυτούς ως "ο παππούλης".

Στις 9 Ιουνίου ταξιδεψε μακριά μας, ενώ τον νοιάθουμε πολύ κοντά. Μια λέξη σε χαρακτηρίζει, σύζυγο, πατέρα και παππού: "Λεβέντης"

Αιωνία σου η μνήμη.

**Ο γιος σου
Χρήστος Λύρας**

Φώτης Μπακατσιάς

Στις 23 Αυγούστου, ανήμερα της Παναγίας της Προυσιώτισσας, έφυγε από κοντά μας ξαφνικά και απροσδόκητα, από καρδιακό επεισόδιο.

Γεννήθηκε στην Κοντίβα το 1940 και ήταν το πέμπτο παιδί της Καλλιόπης και του Ευθύμιου Μπακατσιά, τον οποίο και έχασε όταν ήταν τεσσάρων ετών. Στα επτά του χρόνια και εξαιτίας του εμφυλίου πολέμου, αναγκάστηκαν λόγω των συνθηκών να φύγουν προσωρινά για το Αγρίνιο.

Με το τέλος του εμφυλίου η οικογένειά του επιστρέφει στην Ευρυτανία και διαμένουν στην Καρύτσα. Έφηβος πια επλέγει να αφήσει τη σκληρή ζωή στο χωριό και να δοκιμάσει την τύχη του στην Αθήνα, ήταν άλλωστε και η εποχή της μεγάλης εσωτερικής μετανάστευσης.

Με τη βοήθεια των ξαδελφών του Γιάννη και Σοφίας Μπακατσιά, κατάφερε να στηριχθεί στα πόδια του και να ασχοληθεί με το εμπόριο.

Με συνοδοιόρο τον ανιψιό του Δημήτρη Χαβελέ, δούλεψε σκληρά, με αποτέλεσμα να επιτύχει επιχειρηματικά.

Παντρεύτηκε το 1971 την Φρειδερίκη το γένος Λαμπράκη και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Θύμιο και την Καλλιόπη.

Από τον Θύμιο και τη γυναίκα του Ελένη απέκτησε και τρεις εγγονούλες, οι οποίες ήταν γι' αυτόν οι "πεταλουδίτσες" του, έτσι συνήθιζε να τις αποκαλεί καμαρώνοντας.

Η ζωή του χάρισε καλές και άσχημες στιγμές, σύγουρα όμως του φέρθηκε τίμια, έζησε και γνώρισε εγγόνια, περιβλήθηκε από αγάπη και έφυγε όρθιος, όπως πολλές φορές εξέφραζε σαν επιθυμία. Είχε πολύ καλούς και αγαπητούς φίλους, μιας και ήταν άνθρωπος με καλή και ανοιχτή καρδιά. Εμείς σαν οικογένειά του, αισθανόμαστε τυχεροί για τα χρόνια που ζήσαμε μαζί.

Ευχαριστούμε τους συγγενείς και φίλους που μας συμπαραστάθηκαν στις πραγματικά πολύ δύσκολες στιγμές μετά το θάνατό του.

**Η σύζυγος Φρειδερίκη
τα παιδιά του Ευθύμιος, Ελένη και Καλλιόπη
οι εγγονές του Μιράντα, Δανάη και Ηλέκτρα**

Μοναχός Αντώνιος Διονυσιάτης (Παναγιώτης Γ. Καρδαράς)

"Τοις ερημικοίς ζωή μακαρία εστί,
θεϊκό έρωτι πτερουμένοις" (Αναβαθμός)

Πένθιμη είδηση... και από το Άγιον Όρος. Κοιμήθηκε εκεί ο Μεγαλοχωρίτης Μοναχός Αντώνιος Διονυσιάτης, κατά κόσμο ο Παναγιώτης Καρδαράς του Γεωργίου και της Βασιλικής, το γένος Μαστρογεωργοπούλου.

Ο αγαπητός μας Παναγιώτης γεννήθηκε στο συνοικισμό Γαύρος του Μεγάλου Χωριού κατά το έτος 1938. Τα πρώτα γράμματα τα έμαθε στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας. Κατόπιν τα συμπλήρωσε στην Αθήνα, προτού μεταναστέψει στις Η.Π. Αμερικής. Εκεί συνεργαζόταν με τον πατέρα του, ο οποίος ήταν μετανάστης από τα προπολεμικά χρόνια.

Αλλά τον αγαπητό μας Παναγιώτη δεν τον χωρούσε ούτε η Αμερική, ούτε τα δολάρια της. Άλλού είχε το νου του. Άλλού υποσχέθηκε την καθαρή και αγνή καρδιά του. Για το λόγο αυτό έκαμε δυο-τρία ταξίδια στην Ελλάδα και ψάχνοντας βρήκε τελικά "την καλή του στράτα". Ήταν η ευλογημένη πορεία για το Άγιον Όρος. Για εκεί ήταν προκισμένος. Κι εκεί βρήκε τη θεοφιλή βιωτή του για να εκπληρώσει τις πνευματικές του αναζητήσεις.

Εκεί, κατά πρώτον κατετάγη στην Αδελφότητα του Κελιού Αγίου Νικολάου Μπουραζέρη.

Εκεί, δοκιμάστηκε και κρίθηκε άξιος να γίνει Μοναχός-Αγιορείτης και έλαβε το οσιακό όνομα Αντώνιος. Τέλος, από του Μπουραζέρη μεταφέρθηκε στο άλλο Αθωνικό και αγιοπνευματικό Ιερό Μοναστήρι του Διονυσίου. Γι' αυτό και Διονυσιάτης.

Εδώ πλέον στου Διονυσίου, ως ώριμος και άγιος Μοναχός, προσέφερε όλο τον εαυτό του. Δεν επλάτυνε βέβαια με το αίμα του, ως Νεομάρτυρας, την πορφύρα της Εκκλησίας του Χριστού, αλλά σιγοκάπηκε ως λαμπάδα πίστεως μπροστά στο θείο Θέλημά Του, με αγάπη, με υπακοή, με εργατικότητα και προπαντός με την εν Χριστώ δσια ζωή του...

Όμως, και σ' αυτόν δόθηκε κάποιος "σκόλοψ τη σαρκί" (Β' Κορ. 12,7), για την προετοιμασία του, για τη Βασιλεία του Θεού. Για εκεί που πίστευε και αγρυπνούσε... και αυτή η ώρα δεν άργησε... Κι έτσι μας έφυγε ο ευλογημένος και αθόρυβος Μοναχός Αντώνιος, φορτωμένος με τις αγιορείτικες Δωρεές. Έφυγε μεν, αλλά τον παρακαλούμε να μην ξεχνά και στις εκεί Προσευχές του, τους συγχωριανούς του, οι οποίοι του εύχονται την καλή του ανάπαυση και η μνήμη του να είναι αιωνία.

πρ. Κ. Δ. Βαστάκης

Θανάσης Χαμπερής

Στις 2 Ιουλίου 2013 έφυγε για την αιωνιότητα από την επάρατο ασθενεία ο πολυαγαπημένος μας αδελφός Θανάσης Χαμπερής. Ανθρωπος ζωντανός, χαρούμενος και πολύ αγαπητός σε όλους.

Δεν πρόλαβε να απολαύσει τη σύνταξή του και ο Χάρος τον σημάδεψε για πάντα. Δεν πρόλαβε να απολαύσει το ανακαΐνισμένο σπίτι του στο χωριό του που υπεραγαπούσε και ίθελε να γίνει μόνιμος κάτοικος εκεί. Το λίγο διάστημα που έμεινε στο χωριό του έδωσε ζωή και κίνηση, αγαπητός και φίλος με όλους.

Καλός οικογενειάρχης και ακούραστος να προσφέρει βοήθεια σε όποιον του ζητούσε εξηπηρέτηση.

Θανάση μας, καλό σου ταξίδι. Στο ταξίδι σου αυτό να θυμάσαι πως δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ και η μνήμη σου θα μείνει ανεξήτηλη στην αιώνιότητα.

Θεοδόσης Περιδας

Επί του πιεστηρίου

Έφυγαν από κοντά μας οι Ιωάννης Βλάχος, Ευθύμιος Ψημάδης, Κωνσταντίνος Βονόρτας και Γεώργιος Παΐζης.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ. Η ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΗ ΜΙΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ ΣΕΛΙΔΑ

**Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών
«Η Αγία Παρασκευή» και «Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού»,
εκφράζουν τα βαθύτατα συλλυπητήριά τους
προς τους οικείους των εκλιπόντων συγχωριανών μας
και εύχονται την εξ ύψους παρηγορίαν.**

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ

η προβολή του ευρυτανικού χώρου. Αξίζει να το επισκεφθεί όποιος βρεθεί στο Καρπενήσι.

Στις οκτώ αίθουσες του Μουσείου ζωντανεύει η παράδοση και απεικονίζεται η ζωή των κατοίκων του Ευρυτανικού χωριού από παλιά, με ενθυμήματα - αντικείμενα που είχαν την καλοσύνη να προσφέρουν Μεγαλοχωρίτες και φίλοι του χωριού. Σκοπός της ίδρυσής του είναι η διάσωση, η μελέτη, η έρευνα και

ΗΜΕΡΕΣ - ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή και αργίες
10.30 - 14.30 από 1/10 έως 31/5
10.30 - 14.30 και 18.30 - 20.30 από 1/6 έως 30/9
Τηλέφωνα επκοινωνίας: 22370 41502 ή 6948 295141.

Κέντρο Ξένων Γλωσσών

Ευθυμία Δ. Δασκαλάκη-Μποσινάκη
Ανδριανή Μποσινάκη

Αγγλικά - Γαλλικά Γερμανικά - Ισπανικά

Σεφύρου 25, Ν. Ηράκλειο, 141 22
Τηλ.: 210 2826247, Fax: 210 2819438
andabosinaki76@hotmail.com

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΙΑΣ

**Δ. Α. ΠΑΪΔΑΣ - Δ. Χ. ΠΑΪΔΑΣ
Α. ΠΑΪΔΑΣ Ο. Ε.**

Ηπίτου 4 (Πάροδος Βουλής 38)
5ος όροφος
Τηλ. 32.37.551 - 32.35.088

η ροκα

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 30 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 210 3616353
ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ 27 ΠΑΓΚΡΑΤΙ ΤΗΛ. 210 7211781

Λ. Κηφισίας 18, 115 26 Αμπελόκηποι Τηλ. 210 77.78.222

ΜΑΝΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Τηλ.: 6977236306

ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΒΕΡΝΙΚΙΑ /
ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ

σχέση εμπιστοσύνης...

ΚΛΕΙΔΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

Α. Καρπενησιώπη 12
36100 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 89000 • Fax: 22370 89002
e-mail: stelios@kleidis.gr

STUDIO PHOTO KODAK

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΓΑΜΟΥ ΒΑΠΤΙΣΗΣ
ΒΙΝΤΕΟ ΛΗΨΕΙΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΝΤΑΝΑΣ

ΓΡΑΜΜΟΥ 5 ΜΑΡΟΥΣΙ
210 80.63.621 6977774329 FAX 210 61.20.615
pkontan@gmail.com

Κική Τριανταφύλλη

Σύμβουλος Προσωπικής &
Επαγγελματικής Ανάπτυξης

Πληροφορίες:
Τηλ.: 210-86.63.856, 6932-393341
e-mail: kikitri@hotmail.com

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ «ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ»

Στο δρόμο για το ιστορικό Μοναστήρι του Προυσού, δίπλα απ' την κρεμαστή γέφυρα του ποταμού Καρπενησώπη που καμαρώνει αγέρωχα από τα χρόνια του Αλή Πασά με θέα τ' αρχοντικά του Μεγάλου Χωριού και στα πόδια της ψηλόκορφης Καλιακούδας βρίσκεται ο οικισμός Γαύρος.

Στο πανέμορφο αυτό τρίστρατο στήσαμε μια ξεχωριστή παραδοσιακή γωνία "ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ".

Σας περιμένουμε για να σας προσφέρουμε τις σπιτικές

ρουσμελιώτικες λιχουδιές μας μέσα σ' ένα ζεστό και φιλόξενο χώρο που έχουμε αναπαλαιώσει και διακοσμήσει με μεράκι και σεβασμό στην παράδοση.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΥΡΟΣ, ΜΕΓ. ΧΩΡΙΟ

ΤΗΛ.: 22370 41487

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΟΚΚΑΣ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ: ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΤΗΛ.: 22370 41257, 41103

ΚΟΥΤΣΟΛΟΥΚΑΣ

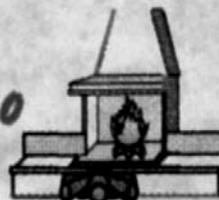

- ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
- ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ
- ΕΙΔΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ
- ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ ΤΗΛ.: 22370 - 24100

ΕΞΟΧΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
~ ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ~

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΓΑΛΟ ΧΔΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΤΗΛ. 22370-41250
ΟΙΚ. 22370-41372
ΚΙΝ. 6972-336106

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΝΤΟΚΩΣΤΑΣ

ΨΗΦΙΑΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΑΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΕΙΣ - ΒΙΝΤΕΟΛΗΨΕΙΣ
ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΑ - ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ
ΚΑΡΤΕΣ - ΑΦΙΣΕΣ
ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

Ζηνοπούλου 27
Καρπενήσι 36100
τηλ.: 22370 23 628
FAX.: 22370 80 440
e-mail: info@photostelios.gr
www.photostelios.gr

Γάμος - Βάπτιση

Φωτογραφία - Βίντεο

Παναγιώτης Κ. Τριχιάς

Θεμιστοκλέους 38, Γραβιάς 9-13
Τηλ.: 210 3827891 • Fax: 210 3300452

ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΛΩΛΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Πιναχιόχος Πανεπιστημίου Αθηνών

Δέχεται με ραντεβού

ΔΟΪΡΑΝΗΣ 5, 15562 ΧΟΛΑΡΓΟΣ
ΤΗΛ.: 210-6543790 & 6527437

**Στο Λαογραφικό
Μουσείο
του Μεγάλου Χωριού
ζει η Ιστορία της
περιοχής μας.**

**Ευχαριστήρια
σ' αυτούς
που συνεργάζονται
με τη «ΦΩΝΗ»**

- ✓ με συνεργασίες
- ✓ με γνωστοποιήσεις
- ✓ με φωτογραφικό υλικό
- ✓ με προτάσεις
- ✓ με ιδέες

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ MANTZIOYTA

Νέα παραδοσιακά δωμάτια στο πιο ξεχωριστό περιβάλλον με όλες τις ανέσεις και με θέα όλο το Μεγάλο Χωριό.
Η φιλοξενία και η ζεστασιά των ανθρώπων θα σας καταπλήξει.

Δωμάτια με όλες τις ανέσεις.
Όποιος έρχεται, ξαναέρχεται,
γιατί συνδυάζει ομορφιά,
φιλοξενία και ορμητήριο για
πολλές περιοχές της
Ευρυτανίας.

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΜΑΝΤΖΙΟΥΤΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΤΗΛ.: 22370 41157**

Το Παραγύδι

Καλαντζής Φώτης

ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

☎ 22370-41122

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλειος Μπούρας

Μικρό Χωριό
Ευρυτανίας

22370 41300
☎ 22370 41281
6972 288457

Μπακατσιάς Αθανάσιος

- ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΚΕΥΩΝ
- ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

Χ. Τρικούπη 41 - Καρπενήσι
Τηλ.: 22370 24271, 41414

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

ΤΑΒΕΡΝΑ

ΓΑΥΡΟΣ Μ. ΧΩΡΙΟ
Τηλ: 22370 41202

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΦΑΓΗΤΑ
ΒΕΡΑΝΤΕΣ ΜΕ ΘΕΑ ΣΤΟ ΝΟΤΑΡΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

ΘΥΜΙΟΣ ΝΤΟΥΦΕΚΙΑΣ

a c a n t o

Γυναικεία ενδύματα
Λαμπαδάρη Λίνσα

Αθ. Καρπενησώπη 9   Τηλ.: 6977 848966

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ ΝΤΑΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΝΤΑΗΣ
Λουκάνικα γαργαρώδης μαρ

Αθ. Καρπενησώπη 9 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 21291 - 22370 80141 (οικία) - 6977085980

Το Αγνάντιο

ΤΑΒΕΡΝΑ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΑΦΟΙ ΚΑΚΟΥΡΑ
ΓΟΡΙΑΝΑΔΕΣ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

22370-80760
6977 416038

Μεσοστράτη

Καφέ ποτό ψαριτό 10 €
Επιδιωκόντα διαφερούμενα
Internet WiFi

Θ. Πανάρα
κιν.: 6972 217596
N. Λεματή Μ. Χωρού - Καρπενήσι
τηλ.: 22370 41118 - ntora.panara@yahoo.gr

Καλύβας Μιχ. - Καλύβας Διον. Ο.Ε.
11° χλμ Καρπενησίου - Προυσού
Τηλ: 22370 41320, 6976 219616, 6973 431421
www.paradisoskarpenisi.gr

Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής σας
μας εμπνέουν...

Ελάτε να ζωντανέψουμε μαζί^ς
το δικό σας παραμύθι...

studio MERSES
ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ****

ΤΗΛ.
22370 41444
FAX
22370 41111
ΚΙΝΗΤΟ
6974 114182

ΑΓΟΡΙΣΑ
ΤΕΙΝΙΑ
Υπεύθ. Κρατισών

e-mail:
merses@acn.gr
www.merses.gr

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
"Η ΧΕΛΙΔΟΝΑ"**

TZΑΒΕΛΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

22370-41221
6976 912009

Γιάννης Φ. Βονόρτας
Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας
Τηλ. 22370-41192

Μοιάζει με ένα απλό μαγαζί μα στο "Στέκι του Γιάννη" θα βρείτε μόνο αυθεντικά ευρυτανικά προϊόντα. Οι μερακλήδες που φτάνουν στην είσοδο του χωριού πρέπει να περάσουν οπωσδήποτε από το "Στέκι" γιατί εκτός από τη θερμή υποδοχή, ο Γιάννης φυλάει πολλές εκπλήξεις για τους απαιτητικούς.

'Όταν βοηθάς και συμμετέχεις στο Σύνδεσμο, προσφέρεις και τιμάς τον τόπο σου και το χωριό σου.'

ΚΑΡΒΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ • ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ 360 75 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ,
τηλ.: 6978773969 - 22370 41339 www.karvelis.com.gr facebook: ΤΟ ΡΑΚΟΜΕΛΟ

ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ 360 75 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ, τηλ. 22370 41339 - 6973312138
www.karvelis.com.gr - facebook: ΤΟ ΓΑΛΑΚΤΟΜΠΟΥΡΕΚΟ ΤΟΥ ΚΑΡΒΕΛΗ

Σ' ένα οικογενειακό ευχάριστο περιβάλλον, σε μια απόμερη γωνιά κοντά στην πλατεία (εκεί που ήταν κάποτε το Ταχυδρομείο).

Σ' ένα στέκι που λειτουργεί με έξοχο τρόπο θα βρείτε:

σουβλάκι, κοτόπουλο, σουφλιμά κι άλλους εκλεκτούς μεζέδες.

Ο Θανάσης κι η Βαγγελίτσα Βαστάκη σας περιμένουν να σας περιποιηθούν.

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ, ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΤΗΛ. 22370 41213**

emporio Ottico

- Επανύμα γυαλά ηλίου και σκελετοί ορόσεως
- Ειδικοί σε υψηλές διοπτρίες και κατασκευές
- Πρωτοποριακός τρόπος εφαρμογής πολυεστικών:
Από τον έλεγχο και την κατασκευή στην οιωτή
εκμάθηση που οδηγεί στην απόλυτη προσαρμογή τους
- Τμήμα Φακών Εποφής:
Εφαρμογή μαλακών, ημισκληρών και
κερατοκωνικών - θεραπευτικών φακών
Βοηθήματα χομηλής άρσης

ΘΑΝΟΣ ΤΟΥΛΟΥΠΑΣ

Ηρακλείου 77, Πάτημα Χαλανδρίου • Τηλ., Φαx: 210 6006529

ZAXAROΠΛΑΣΤΕΙΑ

fresh

ΚΙΤΣΙΟΣ

ΕΡΓΑΣΤ.: ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΟΥ 58 22370-24082
ΥΠ/ΜΑ: ΖΗΝΟΠΟΥΛΟΥ 12, ΚΕΝΤΡ. ΠΛΑΤΕΙΑ 22370-25504
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ 6976 995782 e-mail:fresh_k@otenet.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ «Ο Γιώργος»

Ποιότητα, Οικονομία,
Εξυπερέτηση σε όλη την
Ελλάδα και στο Εξωτερικό

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ
ΣΤΟΛΙΣΜΟΙ
ΣΤΕΦΑΝΙΑ

ΠΡΑΣΣΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
Αθ. Καρπενησιώτη 9 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
2237023025 - 6986658080 - 6977805669

ΑΝΑΔΡΥΑΔΕΣ

ΒΟΥΤΥΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ
ΤΗΛ.: 22370 80909, ΚΙΝ.: 6944 246516
Υπεύθυνος: Κ. Αθ. Νικόπουλος

Παραδοσιακός Ξενώνας

- Δωμάτια με τζάκι
- Σουίτες με τζάκι & καθιστικό
- Αυτόνομη Θέρμανση
- Mini-bar
- Τηλεόραση
- Τηλέφωνο
- Πρωινό

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ - ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ - ΑΞΕΣ. ΑΝΤΑΛ. ΑΥΤ/ΤΩΝ
ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ ΑΥΤ/ΤΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ - ΘΕΡΜΑΣΤΕΣ KERO-SUN

ΕΚΟ

**Αυθημερόν παράδοση
πετρελαίου θέρμανσης
στις χαμηλότερες τιμές
ΤΗΛ. 2237023155**

Λειτουργία 24/24ωρο
με αυτόματο πωλητή καυσίμων

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

3ο χλμ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - ΠΡΟΥΣΟΥ
ΤΚ. 361 00 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

JL
JOHN LYRAS

EST. 1959
JEWELLERY - DIAMONDS

33 METAXA STR. • FLORIDA MALL
GLYFADA • ATHENS • 210 898-2996
www.johnlyras.gr • info@johnlyras.gr

Η Ημερίδα
που πραγματοποιήθηκε
στο Μουσείο μας

Ημέρα καθαριότητος
από τους νέους
Μεγαλοχωρίτες

2η συνάντηση μαθητριών
της Οικοκυρικής Σχολής

Βραδιά Τσίπουρου

Τουρνουά Τάβλι

Ο νικητής του τουρνουά δηλωτής κ. Αλεξόπουλος παραλαμβάνει το κύπελλο από την Αντιδήμαρχο Περιστερίου κ. Ευσταθιάδου

Κρυμμένος θησαυρός ↓

↑ Ο νικητής του τουρνουά ταβλιού κ. Γεωργουλέτης παραλαμβάνει το κύπελλο από την πρόεδρο του Συνδέσμου κ. Καλλιάνη

Οι ομάδες που πήραν μέρος στον τελικό τουρνουά μπάσκετ Καρπενησίου και Μεγάλου Χωριού